

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2011/2012

(Harmadik akkreditációs értékelés)

A

BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA

akkreditációs jelentése

a 2012/8/VI/1. sz. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2012. szeptember 28.

Előző intézményakkreditáció: 2008/1/XII. sz. MAB határozat

TARTALOMJEGYZÉK

A Budapesti Gazdasági Főiskola akkreditációs értékelése	3
I. Akkreditációs minősítés	3
II. Az intézmény működésének és szervezetének minőségértékelése	4
1. A főiskola általános helyzetképe.....	4
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése.....	5
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	7
4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.....	11
III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások az intézmény számára	11
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg akkreditációs értékelése	13
I. Akkreditációs minősítés	13
II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése	14
1. A kar általános helyzetképe.....	14
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése.....	14
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	15
4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.....	18
III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára	18
Kereskedelmi, Vendéglátóipari és idegenforgalmi Kar akkreditációs értékelése	19
I. Akkreditációs minősítés	19
II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése	20
1. A kar általános helyzetképe.....	20
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése.....	21
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	23
4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.....	26
III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára	27
Külkereskedelmi Kar akkreditációs értékelése	28
I. Akkreditációs minősítés	28
II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése	29
1. A kar általános helyzetképe.....	29
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése.....	29
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	34
4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.....	37
III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára	37
Pénzügyi és számviteli Kar akkreditációs értékelése	38
I. Akkreditációs minősítés	38
II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése	39
1. A kar általános helyzetképe.....	39
2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése.....	39
3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	40
4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.....	43
III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára	43
Függelék: A Budapesti Gazdasági Főiskola által folytatott képzések	45
A Látogató Bizottság tagjai, a látogatás időpontja.....	47

A BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

Budapesti Gazdasági Főiskola	2012/8/VI/1. sz. MAB HATÁROZAT A A főiskola akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
-------------------------------------	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A felsőoktatásról szóló hatályos 2005. évi CXXXIX. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján a **BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLÁT A MAB FŐISKOLAKÉNT AKKREDITÁLJA**, mert

- Az intézmény **négy** képzési területen¹, több szakon² alap- és mesterképzési szinten, valamint felsőfokú szakképzésben és szakirányú továbbképzésben szervez oktatást, eleget téve ezzel a képzési szintekre vonatkozó törvényi előírásnak.
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral:
Az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók *legalább hatvan százalékát* munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (**720 főből 495 fő: 68,75%**).
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, laboratóriummal, kísérleti és gyakorlóhelyekkel, műszerekkel –, valamint kollégiumi férőhelyekkel, sport- és kulturális létesítményekkel, diákétkezési lehetőségekkel).
- Az intézmény minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – megfelelőek.

¹ A vonatkozó képzési területek felsorolása: gazdaságtudományok, informatika, pedagógusképzés, társadalomtudomány

² Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét

II. Az intézmény működésének és szervezetének minőségértékelése

1. A főiskola általános helyzetképe

A Budapesti Gazdasági Főiskola (a továbbiakban főiskola, intézmény, BGF) három főiskola integrációjával 2000-ben jött létre. A három, korábban önálló főiskola haladó hagyományainak megőrzésével, valamint az új intézmény hazai és nemzetközi elismertségének megteremtésével mára a gazdasági felsőoktatás egyik meghatározó intézményévé vált, amit bizonyít, hogy a 2012. évi megváltozott finanszírozási rendszerben is meg tudta őrizni a felvételizni kívánók körében kiemelt helyét. Mintegy 18000 hallgatójával és közel 1000 dolgozójával az egyik legnagyobb és legnépszerűbb magyar felsőoktatási intézmény. Célja, hogy kutató főiskolává váljék. Ennek érdekében számos erőfeszítést tett a közelmúltban, megerősítve központi kutatási bázisát, szervesen beépítve az oktatási anyagokba az intézmény oktatóinak kutatási eredményeit.

Mára a hagyományos képzési kifutóban vannak, az intézmény karakterét és jövőjét az alapképzési és mesterképzési szakokon indított képzések határozzák meg, amelyeket jól egészítenek ki a felsőfokú szakképzések és a szakirányú továbbképzések. A bolognai típusú alapképzési szakok sikeres bevezetése mellett 2006 és 2011 között jelentősen bővült képzési kínálatuk. A 2009-ben indult mesterképzések sikerességét, elismertségét bizonyítja, hogy ma a két évfolyamban több mint 1000 hallgató tanul. Jelentősen bővítették az idegen nyelvű képzések kínálatát is: jelenleg 4 alapképzési szakon angolul, franciául, németül is kínálnak képzést. 2012-ben két mesterképzési szakon indul angol nyelven képzés.

A főiskola kényszerűen extenzív irányba is terjeszkedik, az államilag finanszírozott helyekért folyó versenyben a profilját meghatározó gazdasági képzés mellett más, rokon szakterületeket (médiatudományok, informatika, pedagógia) is igyekszik bekapcsolni. Az extenzív képzés elsősorban a felsőfokú szakképzés spektrumában érhető már ma is tetten: az intézmény 22-féle szakképzést ajánl (bizonyos képzéseket több karon is) – de kétségtelen, hogy a 22-féle szakképzés szinte mindegyike (a web-programozó kivételével) valamilyen módon köthető a főiskolán folyó alapképzések valamelyikéhez. Továbbra is jelentős számú szakirányú továbbképzés folyik a főiskolán, ezek hallgatói létszámában a közelmúltban jelentős visszaesés volt megfigyelhető.

A Budapesti Gazdasági Főiskolát a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) a második körös akkreditációs értékelés során a 2008/1/XII. számú határozatával akkreditálta. Az intézmény az akkreditációs jelentésben foglalt észrevételeket, javaslatokat szervesen beépítette Intézményfejlesztési Tervébe (a továbbiakban IFT), valamint éves minőségügyi intézkedési terveibe. Azóta az intézmény minden javasolt irányban komoly előrelépésről tett tanúbizonyságot. Az intézményen belüli integrációs folyamat, az egyes szervezeti egységek közötti együttműködés utóbbi években tapasztalt fejlődése elősegítette az eredményes működést, az elmúlt években jelentős fejlesztéseket is megvalósítottak, mindazonáltal az intézményi integráció továbbvitele, a szervezet egyszerűsítése továbbra is javasolt.

A főiskola a MAB határozatban foglaltaknak, valamint az Intézményfejlesztési Tervben megfogalmazott célkitűzéseknek megfelelően kiemelt hangsúlyt helyezett és helyez a jövőben is a tudományos tevékenységre. Ennek köszönhetően 2006 és 2011 között a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók száma megduplázódott, 78-ról 153-ra emelkedett. Ezzel a teljes munkaidős oktatók és kutatók körében a minősítettségi arány 39,4%-ra nőtt. A kutatási tevékenység erősítésére és koordinálására létrehozták a *Kutatóközpontot*, amely egyelőre nem illeszkedik szervesen a főiskola mindennapi életébe, de az első OTKA pályázatok sikeres teljesítését követően az eredmények disszeminációja minden bizonnyal segíteni fogja a Központ szervesülését. Az oktatók és a kutatók legszínvonalasabb tanulmányait 2009 óta megjelentetik a *Proceedings of Budapest Business School* című, egyelőre nem lektorált és nem

jegyzett angol nyelvű tudományos kiadványban, melyről a főiskola honlapján az érdeklődő egyelőre nem tud tájékozódni.

Az intézmény minőségbiztosítási rendszere jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt öt évben. A minőségfejlesztés területén elért erőfeszítései elismeréseképpen a főiskola 2010-ben Felsőoktatási Minőség Díjat nyert. 2012-re kidolgozták az MSZ EN ISO 9001/2009 minőségirányítási rendszer eljárási utasításait, és a rendszert tanúsították. A főiskola egészére kiterjedő minőségügyi elégedettségi felmérést 2006 óta végzi a Minőségügyi Iroda, melynek eredményei alapján éves intézkedési tervek készülnek.

Jelentős infrastrukturális fejlesztések valósultak meg. A zalaegerszegi *Infocentrum*, a kialakított szakmai gyakorlati helyek, a Buzogány utcai, az Alkotmány utcai és a Markó utcai épületben egy-egy többfunkciós közösségi tér egyaránt hozzájárulhat a hallgatói szolgáltatások színvonalának emeléséhez.

A nemzetközi kapcsolatrendszer bővítése és mélyítése egyaránt feltétele a felsőoktatási versenyképesség növelésének. A főiskolának 2011 őszén 42 ország 191 felsőoktatási intézményével volt aktív kapcsolata, ami jelentős hallgatói és oktatói mobilitás lehetőségét teremti meg. Az oktatási-kutatási tevékenység nemzetközi elismerésének tekinthető, hogy a főiskola 2011 áprilisában felvételt nyert az Európai Egyetemek Szövetségébe (EUA).

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése

2.1. Az intézmény szervezete, vezetési rendszere a küldetésnyilatkozat tükrében

A Budapesti Gazdasági Főiskola szervezeti felépítése az úgynevezett mátrix típusú szerkezetet követi, annak minden előnyével és hátrányával: a karokon működő oktatási egységek szakonként felelnek folyó képzéseik színvonaláért, és intézményi szinten is gondozzák a hozzájuk tartozó diszciplinákat. Az egyes szakok szakmai intézetekhez rendelve, azon belül intézeti tanszékek működnek. A minőségbiztosítás és a hallgatói átjárhatóság szempontjából lényeges az alapozó intézetek szerepe, melyek a szakmai alapképzést biztosítják. Az általuk gondozott tantárgyak tananyaga egységes az intézményben, minden szak hallgatói ugyanabban az alapozó képzésben részesülnek, biztosítva számukra az egységes szakmai színvonalat. Az intézetek vezetői közvetlen rektori irányítás mellett dolgoznak. Megfontolandó az alapozó tárgyak esetében a bonyolult szerkezetű intézeti osztályok kialakítása helyett az alapozó tárgyat „gazdaként” tanító karhoz rendelés és a másik karra történő „áttanítás”.

A szervezeti felépítés – bár jelentős harmonizáción ment keresztül – még mindig nehezen áttekinthető, s a maximális hatékonyságot sem szolgálja kellően. Bár egyre inkább valós intézetekként működnek a „karokon átívelő” intézetek, még mindig jobban érződik a karok szerinti töredezettség, semmint az intézeti egységesség. Nagy valószínűséggel a további előrelépés csak a kari önállóság további szűkítésével mehet végbe, egyes ismétlődő funkciók egyértelmű központosításán keresztül. A karok szerepe továbbra is meghatározó. Lényeges változás, hogy 2011 januártól a korábban a Pénzügyi és Számviteli Karhoz tartozó Zalaegerszegi Intézet *Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg* néven önálló karrá vált.

A BGF-nek rendkívül fontos a képzés gyakorlati jellegének megőrzése és fejlesztése, a gazdasági élet szereplőivel való kapcsolattartás, ezért a rektor mellett – a társadalmi, gazdasági élet képviselőiből és külső szakemberekből álló – Tanácsadó Testület működik. A Felnőttképzési Központon belül újjászervezték a *Vállalati Kapcsolati Irodát*. A *Felnőttképzési Központ*hoz rendelve folyik a Diplomás Pályakövetési és az Alumni Rendszer kiépítésének intézményi szintű koordinációja. A mesterszakok koordinálására létrehozták a *Mesterképzési Központot*.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai

A képzési szerkezet

Az intézmény négy karán jelenleg négy képzési területen (*gazdaságtudományok, informatika, társadalomtudomány és a közgazdász-tanár képzés kapcsán a pedagógusképzés*) összesen tíz (2012. szeptembertől 12) alapszakon, valamint – a tanári mesterszakkal együtt – hat mesterképzési szakon folytat képzést. Emellett szakirányú továbbképzést és felsőfokú szakképzést is számos szakon meghirdet és folytat.

Az oktatói, kutatói kar

A Budapesti Gazdasági Főiskola oktatási, nevelési és kutatási feladatait 2011 októberében összesen 380 teljes munkaidős, 20 részmunkaidős oktató, 8 teljes munkaidős és 2 részmunkaidős kutató, valamint 71 teljes munkaidős és 14 részmunkaidős tanár, mindösszesen 495 fő látta el. Különösen az idegen nyelvű képzéseken, valamint egyes szakspecifikus gyakorlatorientált tantárgyak keretében óraadó oktatók és a szakma neves képviselőinek bevonása is gyakorlat: az önértékelést kiegészítő utólagos adatközlés szerint a munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott 495 fő mellett 225 óraadót is foglalkoztatnak. A teljes munkaidőben alkalmazott oktatók kollégák ma már közel 40%-a tudományosan minősített, emellett számosan éppen a fokozat megszerzése előtt állnak. A főiskola gyakorlati jellegét figyelembe véve ez az arány megfelelő, a „kutató főiskola” cím megszerzéséhez és megtartásához viszont a kutatási fókuszú területen a minősítettek aránya tovább növelendő. Az oktatók több mint 50%-a vezető oktató (tanár, docens), azonban a mintegy 10%-uknak nincs tudományos fokozata, erre fokozottabb figyelmet kell fordítaniuk. Az oktatók több mint fele kettő vagy több idegen nyelvet beszél, és – ami a gyakorlatorientált képzésekben kiemelten fontos –, speciális (*okleveles könyvvizsgáló, adótanácsadó, idegenvezető*) képzettséggel és szakmai gyakorlattal, tapasztalatokkal is rendelkezik. A jelenlegi oktatói, kutatói, tanári gárda – miközben képes a főiskola oktatási és kutatási tevékenységét magas színvonalon ellátni – jelentősen túlterhelt.

Az oktatók korfája az elmúlt években javult, de még mindig jelentős a nyugdíjhoz közeledő oktatók-kutatók aránya (40%-uk 55 évesnél idősebb). Ezen a helyzeten a frissen végzetek „benntartása”, számukra fokozatszerzés elősegítése javíthat a közeljövőben. A főiskola tanári-kutatói gárdájának meghatározó hányada „saját nevelés”, azaz a BGF-ről (illetve valamelyik karáról) indult, és ide is tért vissza. Ez a tanári kar öntudatát emeli.

Hallgatói létszámadatok

Az évekre visszamenőleg, különféle bontásban közölt hallgatói létszámadatok azt mutatják, hogy a főiskola a felsőfokú gazdasági képző helyek közül az egyik legnépszerűbb, a jelentkezők számát tekintve általában az első vagy a második helyen áll a Budapesti Corvinus Egyetem mögött. A kezdeti állapotra utalóan a közelmúltban indított idegen nyelvű képzések részvevői ma még elsősorban magyar anyanyelvű hallgatók. A jövőben törekedni kell minél több külföldi hallgató sikeres „bevonására”.

Az infrastruktúra

A főiskola több campusra tagolt: a GKZ campusa értelemszerűen vidéken (*Zalaegerszeg*), a KKK és a PSZK campusai a központtól távol találhatóak, a KVIK pedig önmagában is több, egymástól meglehetősen távol lévő épületben oktat. Az oktatótermekkel való ellátottság valamennyi karon megfelelő, ennek érdekében számos erőfeszítés történt a közelmúltban. A budapesti képzőhelyeken a kihasználtság 70%, illetve e feletti, a vidéki képzőhelyeké alacsonyabb.

Kiválóak és folyamatosan karban tartottak a főiskola laboratóriumai és gyakorlati termei. Jelentősen fejlődött az informatikai ellátottság, ma már a legtöbb épületben elérhető a wifi, de a lefedettség még nem teljes.

2.3. Az intézmény kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotótevékenység és a gazdálkodás eredményeire

Jelentősebb tudományos publikációk, K+F eredmények

A publikációk, kiadványok zöme az oktatáshoz közvetlenül kapcsolódó jegyzet, példatár, esettanulmány és egyéb oktatási segédanyag. Ez nem meglepő, hiszen a főiskola gyakorlat-orientált jellegéből következően a kutatási fókusz nem lehet más mint „*business science*” alkalmazott kutatás –, aminek kialakításához az első lépés az önálló tudományos megalapozottságú tananyag-együttes megteremtése. Az oktatott területek az „üzleti tudományok”-hoz tartoznak, a klasszikus mikro- és makroökonómia kutatási eredmények ide csak jelentős áttéteken keresztül jutnak el, s ezért az oktatók számára a tananyagok és segédletek fejlesztése nemcsak szakmai lehetőség, hanem szükségszerűség is, amit a korszerű, jó színvonalú, gyakorlatias, végső soron a jó minőségű képzési tevékenység is megkövetel.

Egy „főállású” oktató évente átlagosan egy tudományos publikációt jelentet meg. A publikációs lehetőségeket segítik az egyes karok által megjelentetett periodikák, illetve gyűjteményes kötetek, de mivel ezek citációs indexe nem számon tartott, mindenképp javasolt a komolyabb tudományos eredmények publikálásának megkísérlése referált, hivatkozott periodikákban. A főiskola jellegéből adódóan ez a követelmény nem mennyiségi, hanem kizárólag minőségi, azaz évi 1-1 komolyabb tudományos publikáció már jelentősen emelné a főiskola akadémiai megítélését.

A konferenciaszervezésben a főiskola valamennyi kara aktív, a konferenciák meghatározóan a szakma gyakorlati és elméleti szakembereinek szólnak.

Az eddigi innovációs járulék-felhasználási rendszerben a főiskola jelentős K+F típusú megbízásokhoz jutott, az új szabályozás megköveteli ennek a területnek az újragondolását is. A karok és szervezeteik nemzetközi K+F együttműködésben is részt vesznek.

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

Mind az intézmény, mind a karok vezetése elkötelezett a minőségfejlesztési gyakorlat folyamatos megújítására, tökéletesítésére. Minőségértékelési/minőségbiztosítási rendszerükben 2006 óta rendszeres fejlesztéseket kezdeményeznek és valósítanak meg, előbb az Európai *Kiválósági Díj Modell* alkalmazása, az elmúlt években pedig az *ISO 9001* bevezetése érdekében. Az erőfeszítések eredményeként az intézmény 2010-ben a *Felsőoktatási Minőség Díj* elismerését vehette át, 2012-ben pedig sikeres *ISO 9001/2009* auditot valósított meg.

A főiskola minőségértékelési rendszerének alapelemei az intézményi stratégiai célrendszer, az egyértelműen megfogalmazott és nyilvános *minőségpolitika* és a *Minőségirányítási Kézikönyv*. A főiskola évenkénti önértékelések (munkavállalók, hallgatók, egyéb partnerek EFQM kritériumok szerinti megkérdezésére épülő éves értékelések) segítségével azonosítja a fejlesztendő területeit, egyben értékeli az intézményi stratégia megvalósíthatóságát, a megvalósítás előrehaladását. Az önértékelés eredményeképpen megvalósítandó feladatok intézményi/kari szintű intézkedési tervekben kerülnek megfogalmazásra, melyek megvalósítását évenként értékeli.

A főiskola minőségértékelési rendszerét átgondoltan kialakított szervezet segíti. Az átfogó irányítást a *Minőségbiztosítási és Értékelési Bizottság* végzi, melynek munkáját operatívan a *Minőségügyi Iroda* támogatja. A főiskola valamennyi karán minőségügyi operatív bizottságok működnek, melyek előkészítik és lebonyolítják az önértékelési feladatokat, az intézkedési tervezést, valamint a beavatkozások értékelését. Az intézmény és a karok minőségfejlesztési feladatait e fentiekén túl belső auditorok támogatják rendszerszerűen.

A főiskola minőségértékelési munkája megvalósítását az *Európai Kiválósági Díj* kritériumai alapján kialakított kérdőívek szolgálják, melyek segítségével meginterjúvolják mind az oktató és nem oktató dolgozókat, mind a hallgatókat, valamint az intézmény külső partnereit. A kérdőívek tükrözik a főiskola vezetési, stratégiai tervezési, humánerőforrás-gazdálkodási, erőforrás-gazdálkodási, valamint a folyamatok területén kialakított rendszerét és gyakorlatát, alkalmasak a működési megfelelés, a működési eredményesség vizsgálatára. A működési megfelelést az intézmény *Pareto-diagram* segítségével vizsgálja, egyértelműen azonosítva egyben a fejlesztendő területeket.

A főiskola által alkalmazott vezetési megoldások közül elismerésre és továbbfejlesztésre méltók a teljesítményértékelés fejlesztésére tett erőfeszítések, melyek eredményeképpen lehetőség nyílik az intézményi beavatkozási aktivitások munkavállalói szintű ösztönzésére, kontrollálására. További fejlesztési területként jelentkezik a minőségértékelési rendszerben az előrejelző mutatók alkalmazása.

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

Az intézmény valamennyi újonnan indított alap- és mesterszakján a képzés indítását MAB akkreditáció előzte meg. A szakindítás folyamata jól kontrollált, meghatározóan keresletvezérelt, de természetesen egy-egy új képzési terület kiválasztásában szerepet játszanak az intézmény kulturális hagyományai, adottságai.

A képzési programok követésekor a hallgatói teljesítmények elemzésében értékes információkat ad az ismételt vizsgák és a tantárgy-újrafelvételek száma. A nappali tagozaton az ismétlővizsgák aránya az alapozó tantárgyak esetén az utóbbi években – kis mértékben ugyan, de – fokozatosan nőtt. Megfigyelésük szerint ebben meghatározó szerepe van a gyengébb középiskolai felkészítésnek.

A nappali képzésben jelentős számú a párhuzamos képzésben résztvevő hallgató – így „tanulmányi életpályájuk” nyomon követése nem egyszerű feladat. Az utóbbi években a lemorzsolódás kis mértékben nőtt, mert sok hallgató a romló gazdasági viszonyok között inkább a munkahelyének megtartására törekszik, akár tanulmányai befejezésének halasztása árán. A lemorzsolódás mértéke a Külkereskedelmi, valamint a Pénzügyi és Számviteli Karokon már ma is jelentősen meghaladja az átlagost, s bár eltérő indokokra vezethető vissza, a jövőben kiemelt figyelmet igényel. Az FSZ képzésekben részt vevő hallgatók esetén még jelentősebb a lemorzsolódás, aminek a meghatározó oka a hallgatói felkészületlenség.

A főiskola minden évben rendez Tudományos Diákköri Konferenciát. A legjobb hallgatók az OTDK-n is bemutatják dolgozataikat, nemegyszer értékes első, második, harmadik helyezéseket érve el.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere, az oktatás eredményessége

A tantárgyi követelmények a visszajelzések alapján egyértelműek, a számonkérés előre meghatározott, a hallgatók tisztában vannak a vizsgafeltételekkel. A vizsgajelentkezés és a visszajelzés egyaránt a Neptun rendszerben történik.

A hallgatói teljesítmény-értékelés meghatározó formája az írásos számonkérés, kevés tárgy esetében van szóbeli vizsga. Ebben a főiskola nem különleges a magyar felsőoktatás rendszerében, amely elsősorban írásbeli (gyakran teszt-) vizsgára épülő tömegoktatás. A főiskola tanárai megfeszítetten próbálkoznak alternatív számonkérési formák kialakításával, de a jelen tömegoktatási rendszer ezt nem támogatja. Mindennek ellentmondásosságával a főiskola tisztában van. A szóbeli vizsgák számának az utóbbi években tapasztalható növekedése jelentősen javította a záróvizsga-prezentációk minőségét. A tantárgyak egy részénél jobb

eredmény érhető el, ha a hallgató házi dolgozatot vagy esettanulmányt készít, és azt prezentálja is.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

A Budapesti Gazdasági Főiskolán az oktatókkal, kutatókkal, tanárokkal szemben támasztott követelményeket a főiskola Szervezeti és Működési Szabályzatában a *Foglalkoztatási Követelményrendszer* tartalmazza. Oktatói kinevezésre csak abban az esetben kerülhet sor, amennyiben a jelölt teljesíti a Foglalkoztatási Követelményrendszerben meghatározott kinevezési feltételeket. Ezen túl a szabályzat meghatározza a folyamatos alkalmazás követelményeit is, azaz azokat a feltételeket, melyeket valamennyi oktatónak teljesítenie kell előmenetele céljából. A korábbi gyakorlattól eltérően a főiskola felhívja – a jogviszony létesítésekor vagy a kinevezés módosításakor – az oktató figyelmét arra, hogy a munkakör betöltéséhez szükséges feltételeket milyen időszak(ok) alatt kell teljesítenie. Amennyiben az oktató a Foglalkoztatási Követelményrendszerben meghatározott feltételeket a kinevezésében meghatározott idő alatt nem teljesíti, a közalkalmazotti jogviszonya megszüntetésre kerülhet.

A nyilvánosan meghirdetett követelményeket a főiskola szigorúan be is tartja, aminek eredményeképpen ugrásszerűen nőtt a tudományos fokozattal rendelkező, illetve annak megszerzésén dolgozó kollégák aránya. A világos követelményrendszer az oktatókat arra sarkallja, hogy magas színvonalon lássák el oktatási feladataikat, rendszeresen publikáljanak, eleget tegyenek a szabályzatban meghatározott folyamatos alkalmazási feltételeknek.

Mindez az oktatók nem csekély leterhelésével jár: a vezető oktatók havi óraszám-terhelése néha már-már megközelíti a középiskolai tanárokét, miközben a tudományos kutatásra szánt időt is ebből kell kiharcolniuk. A főiskola ezen a helyzeten úgy próbál enyhíteni, hogy kari és főiskolai szinten is támogatja az oktatók tudományos munkáját, publikációs tevékenységét, PhD-tanulmányait. A karok az oktatási-kutatási profiljukhoz kapcsolódó PhD-tanulmányokat folytató oktatókkal tanulmányi szerződést kötnek, melynek keretében – általában a költségtérítési díj 50%-a erejéig – támogatják munkatársuk tudományos előmenetelét. Az oktatók a konferenciárészvételük költségeinek támogatására mind kari, mind főiskolai szinten pályázhatnak. Ugyancsak igyekszik támogatni az intézmény az oktatók külföldi szakmai tanulmányútját, illetve a nemzetközi oktatócserét.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

Könyvtárak

A főiskola könyvtári rendszere hűen tükrözi az integrációs folyamatokat, azok előrehaladását, illetve korlátait. Az integráció előtt az „előd” főiskolák saját könyvtárral rendelkeztek, még az integráció után is külön működtek tovább, a csupán formális integrációt egyik könyvtár sem erőltette. A 2008/2009-es tanévben történt változás eredményeként közösen és egyformán állapították meg az egyes térítési díjakat. Májig sincs tényleges központi főiskolai könyvtár, ezt a szerepet névlegesen a PSZK kari könyvtára tölti be. Tekintve a főiskola campusainak szétszórtságát, egységes központi könyvtárat csak virtuális könyvtárként érdemes létrehozni. A könyvtárak vezetői fél éves rendszerességgel személyesen egyeztetnek egymással. A tartozásokat többszöri felszólítás után a NEPTUN-ba vezetik át. Egyik karra sem jellemzőek a magas könyvtári tartozások.

A jogszabályban meghatározottak szerint közösen történik a folyóiratok és az adatbázisok közbeszerzéses vásárlása, a BGF-s jegyzeteket is közösen jelentetik meg. A négy kar könyvtárai három különböző integrált könyvtári rendszert használnak. A közös rendszerre való áttérés nem feltétlenül cél, egyrészt mert a rendszerek átjárhatóak rekord-szinten, másrészt mert használati díjuk nagyjából egyforma, harmadrészt pedig mert a migrálás során a dokumentumok rekordjai

átkerülnének, de a kölcsönzési adatok nem. A négy kar könyvtáraiban minimális a karok közötti „átjárás”, a más karról érkező hallgatók aránya átlagosan 1-2% körül mozog.

Kollégiumok

A főiskola kollégiumai igen vegyes képet mutatnak: van amelyik a campus szerves része, van amelyik távolabb helyezkedik el. A kollégiumi felvételi és a szociális ösztöndíjak pályázatainál mindenhol alkalmazzák az „egyszer lehet igazolást kérni” elvet, amely igen előremutató. A kollégiumi felvételi egységesen működik az összes karon, részben a Neptunon keresztül, részben papír-alapon, ugyanazzal a pontozással. A túljelentkezés főiskolai szinten másfél-kétszeres.

A Zalaegerszegi Kar kollégiumának kihasználtsága az utóbbi időben csökkent, mivel sokan inkább a bejárást vagy az albérletet választják a magas kollégiumi díjak miatt. A díjak mértéke a kategória-besorolás minimuma, de még így is magas a régió albérleti vagy közlekedési díjaihoz viszonyítva, különösen a költségtérítéses hallgatók számára. A zalaegerszegi kollégium részt vesz a FEKOSZ-ban.

A PSZK kollégiuma a kar épületeinek része, a kategória besorolásának megfelel. A PSZK salgótarjáni intézetének nincs saját kollégiuma: elegendő egy szint bérlete a helyi középiskolai kollégiumban.

Hallgatói Önkormányzat

A BGF FHÖK az utóbbi két évben alakult újjá, mind szervezetileg, mind stábját tekintve. A korábbi problémák felszámolása részben vagy egészben megtörtént. A visszajelzések alapján a főiskolai vezetéssel partneri kapcsolat alakult ki. A 2005. évi Ftv. szerint a főiskola szenátusában 33%-os, maximális aránnyal volt jelen a HÖK, az akkreditációs látogatás során tapasztaltak alapján a maximális arány (az új, 2011. évi NFtv. szerint 25%) fenntartása továbbra sem ütközik akadályba.

A KVIK HÖK állandó irodai ügyelettel várja a kar hallgatóit. Töreksenek minél több hasznos információt eljuttatni a hallgatók számára.

A PSZK Hallgatói Önkormányzata feladatainak ellátásában egyrészt a kari HÖK tisztségviselőire, illetve a csoportképviselőkre támaszkodik, ők oldják meg a csoport-szintű problémákat, illetve jelzik a kari HÖK vezetése felé azokat, ha nem boldogulnak velük. Sokat tesznek a hallgatók informálásáért, többek között kezelik a PSZFonline-t, amelynek látogatottsága napi 3-4 ezres, és az egyik legmegbízhatóbb információforrásnak számít kari szinten. A honlapon lehet regisztrálni a hírlevélre.

A Zalaegerszegi Kar Hallgatói Önkormányzata a kar méreteivel arányos, folyamatos kapcsolatot tart fenn a kollégiumi diákbizottsággal, valamint a kari hallgatói öntevékeny körökkel.

A karok közötti áthallgatást vendéghallgatóként lehet igénybe venni. Ha mindez térítés, vagy külön kérelem alapján valósulhat meg, az nagyban akadályozza a belső hallgatói mobilizációt.

3.6. Belső információs rendszer

A főiskola belső információs rendszerében a vezetői információk az egyértelműen kialakított vezetői struktúrában áramlanak, az intézményi és szakmai koordinációt a mátrix-szervezeti felépítés biztosítja. Egyes kiemelt területeken (így a kutatás-fejlesztés, a mesterképzés, a felnőttképzés és az idegennyelv-oktatás) intézményi szintű központok támogatják mind a specifikus információk koncentrálódását, mind az egyes területek intézményi szintű koordinációját. A főiskola az információ-megosztás széles eszköztárát alkalmazza, így a hallgatók tekintetében a NEPTUN rendszeren túl a honlap, a direkt mail, a Modulo és a Hallgatói Önkormányzat információs csatornáit, míg a munkatársak esetében (a vezetői struktúrán túl) az elektronikus hírlevelet és az intézményi/kari rendezvények rendszerét.

A vezetői információk áramlása, annak egységessége további fejlesztésre szorul, ennek érdekében fejleszti a főiskola a Vezetői Információs Rendszert. E rendszer széleskörű használata – a várakozások szerint – a 2012. évben veszi kezdetét.

Az intézményen belül több informatikai rendszer (*Neptun, ETR, Coospace, Modulo, Moodle, Sharepoint*) működik, ami sem a felhasználóknak, sem a mostani értékelést végzőknek nem egyszerűsítette a főiskola internetes felületén való tájékozódást. Más-más megismerni kívánt anyaghoz (tananyagok, órarendek, vizsgák, publikációk stb.) más-más rendszerhez való kapcsolódás és más-más jelszó kellett volna.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása, honlap

A főiskola a közvélemény tájékoztatása érdekében a média széles eszköztárát alkalmazza, mely kiterjed mind az elektronikus, mind a nyomtatott sajtó teljes palettájára, valamint az online eszközökre. A BGF rendszeresen jelenik meg például a Magyar Hírlap, a Magyar Nemzet, a Népszabadság, a Népszava, a Figyelő, a Napi Gazdaság oldalain, az elektronikus sajtóban pedig a Duna TV-n, az MTV-ben, az ATV-n vagy a Hír TV-n. A főiskola 2010-ben újította meg a honlapját, amely mellett Facebook-oldalt is üzemeltet. A főiskola a honlapján és egyéb médiumokon (kiadványokon, egyéb elektronikus hordozókon, továbbá az általa fenntartott *Felvételi Információs Pont* segítségével) korrekt tájékoztatást nyújt a képzéseiről, azok tartalmáról, a hallgatók számára kínált tanulási lehetőségekről. Bátorítandó ugyanakkor a hallgatók elhelyezkedését, jelenlegi irányultságát, pályaképét megjelenítő információk közzététele, a hallgatókkal, illetve egyéb érdekeltekkel történő megosztása.

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

C-SWOT elemzésük megfelelően tárja fel a főiskola stratégiaileg meghatározó pontjait, tükrözi, hogy rendszeresen vizsgálják erősségeiket, gyengeségeiket, lehetőségeiket, a fenyegetettségeket, és azokból következtetéseket vonnak le. Sem a SWOT elemzés, sem pedig az önértékelés nem tartalmazta azonban az alap- és mesterszakok programjaiban a szak indítása óta bekövetkezett szerkezeti, tartalmi, személyi és infrastrukturális változások nyomon követésének dokumentálási módját.

III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások az intézmény számára

- A vezetői szintek együttműködésének és az információ-megosztásnak a javításával tovább kell egyszerűsíteni a szervezeti felépítést, fontolóra véve a karok önállóságának szűkítését, illetve alapozó tárgyak egy-egy karhoz rendelését.
- Az eddig elért jelentős eredményekre támaszkodva az intézményi integrációt tovább kell mélyíteni, különös tekintettel a Kutatóközpontban folyó tevékenységre.
- Amennyiben a főiskolának az a törekvése, hogy kutató főiskolává váljon, akkor a főiskolai tevékenység tudományos komponense – a Kutatóközponton túlmenően – tovább erősítendő minden karon az oktatói minősítettségi arány és a publikációs tevékenység minőségének javítása révén: a minősített kutatók a tudományos publikációikban ne csak a megrendelt (fizetett), alkalmazott kutatások eredményeit ismertessék. *(Ez a javaslat természetesen semmiféleképpen nem irányul a főiskola tradicionálisan kiterjedt kapcsolatrendszerére támaszkodó, a főiskolának bevételt biztosító vállalati kutatások ellen.)*
- Tovább kell javítani az oktatói állomány koreloszlását, s folytatni a megkezdett tudatos oktatói utánpótlás-nevelést.
- Javítani, egyenletesebbé kell tenni az oktatói terhelést.

- Ki kell dolgozni az alap- és mesterszakok programjaiban a szak indítása óta bekövetkezett szerkezeti, tartalmi, személyi és infrastrukturális változások nyomon követésének dokumentálási módját.
- Az intézmény kiváló nyelvoktató gárdájára támaszkodva minden karon erősítendő az idegennyelv-oktatás.
- Egyszerűbbé kell tenni a karok közötti vendéghallgatás adminisztrációját – a belső hallgatói mobilizációt elősegítendő.
- Törekedni kell a különféle internetes felületek egységesítésére, a tájékozódás segítésére.
- Javasoljuk, hogy dolgozzák ki az oktatók hallgatói véleményezése strukturált – pl. jelszavas – intézményi szintű megismerhetőségének módját, és alkalmazzák azt.

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGRSZEG AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

BGF Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg	A A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos, *2014-ben lefolytatandó monitor eljárás beiktatásával.
--	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. Korm. rend. 5. sz. mellékletének a karalapításra vonatkozó előírásai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Budapesti Gazdasági Főiskola zalaegerszegi Gazdálkodási Karát a MAB karként akkreditálja**, mert

- A kar különböző képzési szintek (alapképzés, mesterképzés, osztatlan mesterképzés, doktori képzés, felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú továbbképzés) közül legalább kettőben szervez oktatást³.
- Rendelkezik az oktatott szakokhoz, azok számához, a tudományági sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel, továbbá megfelelő infrastruktúrával és adminisztrációval. *Aggályos ugyanakkor a hallgatói létszámcsökkenéssel járó finanszírozási nehézségek megjelenése és esetleges negatív következményei, valamint, hogy a kar szervezeti felépítése nem az SZMSZ előírásoknak megfelelő.
- A kar magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat és a főiskola más képzéseinek alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. Ennek alapján a főiskolán biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.

A 79/2006. (IV.5.) Korm. rendeletben a karlétesítés minimális feltételei között szereplő számszerű adatok a kar vonatkozásában a következők:

- A kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók létszáma eléri a 40 főt, mindösszesen **40 fő**.
- Különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában eléri a 200 főt, mindösszesen **682 fő**.
- Alap- és mesterszakokra számítva az egy szakra felvett hallgatók átlagos száma eléri a 80 főt, mindösszesen **166 fő**.

*Tekintettel arra, hogy a kar szervezeti felépítése nincs összhangban a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltakkal, továbbá a csökkenő hallgatói létszám következtében a kar finanszírozása radikálisan csökken, **2014. június 30-ig** mutassák be a kar finanszírozási, beiskolázási helyzetét és a szervezeti felépítés SZMSZ-nek való megfelelőségét.

³ Ld.: a Függelékben felsorolt szakok jegyzékét

II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése

1. A kar általános helyzetképe

A Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg alapító okirata 2011 januárjában került véglegesítésre. A kar addig a PSZK Zalaegerszegi Intézeteként működött, önálló akkreditációs jelentés korábban nem készült róla. Működése és szervezete még ma sem végleges, egyértelmű, de az önértékelés és a látogatás alapján bebizonyosodott, hogy a végső változtatások folyamatban vannak, és a kari keretek véglegesítését szolgálják. A kar kialakította a BGF képzési szerkezetéhez igazodó, önálló képzési szerkezetét, s megindult az oktatói tudományos tevékenység felfuttatása irányában. Idegen nyelvű képzést a kar eddig nem ajánlott.

A minőségbiztosítási rendszer a kari követelményekhez igazodva fejlődött, illetve fejlődik a szervezete és működtetése megfelelő.

Az oktatók korfája jelentősen fiatalodott, ezzel is segítve az új képzések elindítását.

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése

2.1. A kar szervezete, vezetési rendszere a küldetésnyilatkozat tükrében

A kart a dékán vezeti, az egyetlen eddig kinevezett dékánhelyettes az oktatási és szolgáltatási ügyeket felügyeli. Mivel eddig a tudományos és a nemzetközi koordinációt a PSZK keretei között végezték, az ezért felelős leendő dékánhelyettes hatáskörének meghatározása, a kari működési szervezet definiálásával egyetemben, most van folyamatban. A rektor külső Tanácsadó Testületéhez hasonlóan, a kar is működtet *Tanácsadó Testületet*. A kar oktatási egységei mátrix-szervezetben kapcsolódnak a BGF intézeti szerkezetéhez.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai

Képzési szerkezet

A karon jelenleg két képzési területen (*gazdaságtudományok, informatika*) alapképzés és mesterképzés, valamint felsőfokú szakképzés és szakirányú továbbképzés folyik. Domináns szakterülete a pénzügy és a számvitel. A kar képzési szerkezetében az egyes képzési szintek integráltak, s biztosítják a törzs- és speciális ismeretek megszerzésének szakmai hátterét.

Az oktatói, kutatói kar és alkalmassága a feladatok ellátására

Az oktatói létszám jelenleg 40 fő (azaz az akkreditációs minimum). Korösszetételét tekintve az előző PSZK-akkreditáció óta jelentős fiatalodás következett be, de az oktatói korfa fiatalítása változatlanul figyelmet igényel. A minősített oktatók száma az elmúlt két évben háromról hétre, 17,5%-ra növekedett. Jelenleg 12 oktató folytat doktori (PhD) tanulmányokat (közülük négy fő megkezdte az eljárást, kettő pedig várhatóan az idén szerzi meg a minősítést). Az oktatók széleskörű gyakorlati, vállalati ismeretekkel rendelkeznek. 12 oktató képesített könyvvizsgáló vagy adótanácsadó, s ezeket a tevékenységeket rendszeresen gyakorolják is.

Hallgatói létszámadatok

A Gazdálkodási Kar létszámadatai 2006 óta folyamatos csökkenést mutatnak. Az államilag támogatott hallgatók száma 2008 óta megfeleződött, 2011/12-re **350** főre csökkent. Ugyanebben az időszakban csak **10%**-kal esett vissza, 401 főre a költségtérítéses hallgatói létszám. A nappali tagozatos hallgatók létszáma **568** fő (csökkenő), ezen belül az alapképzés hallgatói létszáma négy év alatt **431** főre esett vissza, a felsőfokú szakképzésben résztvevők száma viszonylag stabil (**137** fő), a szakirányú továbbképzésben igen kevés hallgató, 17 tanul. A levelező hallgatók száma **166** fő (növekvő). A hallgatók közel 12%-a passzív jogviszonyban áll. A jelentkezők 43-46%-a kerül felvételre, azonban jelentős a be nem iratkozók aránya.

Az infrastruktúra

Az oktatás a Zalaegerszeg központjának peremén levő 19 hektáros campuson zajlik, három felújított épületben. A 464m²-es könyvtárban 25000 kötet van. Az előadások 4 előadóban (köztük egy 420 fős nagy előadóteremben), a szemináriumok 23 tanteremben, 4 nyelvi laboratóriumban és 10 számítógépteremben folynak. A kar korszerű, új *Infocentrum*ának felszereltsége nemzetközileg is figyelemre méltó, a számítástechnikai infrastruktúra műszakilag kiemelkedő.

Együttműködés a BGF többi karával

A BGF mátrixos szerkezetű szakmai felépítése elengedhetetlenné teszi a karok közti szoros szakmai együttműködést a fővárosi és a vidéki képzés tartalmi azonossága érdekében. Az időszakos szakismereti hiányok/feleslegek BGF-en belüli koordinációja elindult, a zalaegerszegi oktatók rendszeresen segítik részvételükkel a fővárosi képzéseket. A budapesti oktatók továbbképzésére sokszor Zalaegerszegen kerül sor. A szakkollégiumi mozgalom kapcsán közös kutatások is kibontakozóban vannak.

2.3. A kar kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotótevékenység és gazdálkodás eredményeire

Jelentősebb tudományos publikációs, K+F+I és pályázati eredmények

A tudományos és publikációs tevékenység elsősorban a PhD-cselekményekhez kapcsolódik, így a tudományos közéletben való részvétel elsősorban az egyéni lehetőségek és ambíciók függvénye. Ugyanakkor az oktatók mintegy fele tagja a vonatkozó szakmai kamaráknak és egyesületeknek, az MKT-nak, valamint az MTA köztestületének. A kar Pályázati Irodája több mint 10 finanszírozott K+F+I pályázaton vett/vesz sikerrel részt, s jelenleg is négy pályázatuk áll elbírálás alatt.

A gazdálkodás eredményei

A hallgatói létszám csökkenésével párhuzamosan a kar bevételei is folyamatosan csökkentek az elmúlt években, de a kiadások – a folyamatos elvonások ellenére – a bevételeket még nem érték el, a kar pozitív szaldóval működött. Az idej, új finanszírozási rendszer azonban számtalan – jelen pillanatban megválaszolhatatlan – kérdést vethet fel a kar hosszú távú fenntarthatóságával kapcsolatban.

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A Gazdálkodási Kar egy éves működése során a főiskola által alkalmazott minőségértékelési rendszert a tapasztalatok szerint jól, problémamentesen adaptálta, kialakította saját szervezeti rendszerét. A kari minőségügyi felelős vezeti a *Minőségügyi Operatív Bizottságot* (MOB) és kialakult a tanszéki osztályok minőségügyi megbízottainak rendszere. A minőségértékelés egyes területeinek kezelésére a MOB albizottságokat (*Tanulmányi és folyamatszabályozási, Szolgáltatási, Innovációs, Hallgatói véleményezési*) hozott létre.

Az intézményi *Minőségpolitikában* és a *Minőségirányítási Kézikönyvben* írottak szerint, szabályozottan, évenkénti önértékeléseket végez a kar (*munkavállalók, hallgatók egyéb partnerek EFQM kritériumok szerinti megkérdezésére épülő éves értékelések*), ezek segítségével azonosítja fejlesztendő területeit. A megvalósítandó feladatok kari intézkedési tervben kerülnek megfogalmazásra, megvalósításukat a kar évenként szintén értékeli. Az egységes (főiskolai szinten megfogalmazott) kérdőívek szolgáltatata adatok mellett a minőségértékelés során figyelembe veszik a Diplomás Pályakövető Rendszer, valamint a kollégiumi és könyvtári szolgáltatások megfelelőségéről végzett vizsgálatai eredményeit is. A kar működése során eddig egy önértékelést végzett, mely alapján intézkedési tervet fogalmazott meg, s az abban

előirányzott beavatkozásokat (pl. óráközi szünetek eltöltésének támogatása) elvégezte, átfogó értékelésére a stratégia-alkotással párhuzamosan kerül sor.

A kar oktatási, kutatási, szolgáltatási és gazdálkodási tevékenységhez nélkülözhetetlen folyamatai, belső eljárásrendjei kialakításra kerültek, ugyanakkor az önálló karként elengedhetetlen vezetési, erőforrás-gazdálkodási gyakorlatai, módszerei még fejlesztés alatt állnak. A jövőben elengedhetetlen lesz e gyakorlatok, módszerek kialakításával párhuzamosan a minőségértékelési rendszer felülvizsgálata, mely feladatot jól támogatja a minőségértékelésen túl az intézményi vagy kari szinten készített beszámolók, értékelések (pl. gazdálkodási értékelés) minőségértékelési rendszerbe történő integrálása.

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

Képzési programok létesítése, indítása, követése

A karrá válás megkívánta önálló képzési programok kidolgozását a munkaerőpiaci igények, a rendelkezésre álló oktatói és tárgyi erőforrások, valamint a regionális felsőoktatási kínálatba való illeszkedés figyelembevételével. Így készült pl. a *web-programozói* felsőfokú szakképzés, valamint a *gazdálkodás és menedzsment* alapképzési szak *szolgáltatásmenedzsment* szakirányának tematikája.

A követési vizsgálatok és adatok szerint jelentős a halasztások száma (több mint 10%), a lemorzsolódás is 20% felett van. A diákok rendszeresen eltérnek a modellértékű mintatantervtől, csak hét vagy „kényelmesebben”, még több félév alatt teljesítik a követelményeket. Ezen a vizsgaszabályzat tavalyi szigorítása változtathat majd. A helyzet alakulásában szerepet játszik, hogy a közoktatásban megszerzett matematikai ismeretek sokszor nem elégségesek a főiskolai alapkövetelmények teljesítéséhez. Azt is figyelembe kell venni, hogy sokan nem tudják vállalni a költségtérítés fizetését.

A 2008-2011 időszakban a sikeresen záróvizsgázó hallgatók száma megfeleződött (tavaly 126 sikeres záróvizsgára került sor), oklevelet a záróvizsgázók mintegy kétharmada szerzett. A diploma megszerzésének követelményét, a középfokú szakmai nyelvvizsgát a hallgatók harmada nem tudja időben megszerezni.

A felhasználói partnerek véleménye a szervezetről és teljesítményéről

Az MKIK elégedettség-vizsgálata szerint a munkáltatók kiemelkedően elégedettek a GKZ-n végzett hallgatókkal: 2010-ben a zalaegerszegi képzőhely az 5. helyen végzett. Ugyanakkor a „bemeneti” adatok alapján az *Educatio* elemzése a 31.-33. helyre sorolta a karon nyújtott képzést. Felismerve, hogy e „távolság” csökkentendő, a kar vezetése rendszeres szakmai kapcsolatot tart fenn a régió üzleti, állami és önkormányzati szervezeteivel, részben az elhelyezkedés elősegítése, részben a beiskolázások kommunikációjának javítása érdekében.

Hallgatói elégedettség mérése

A BGF 2010-es, a hallgatók és a végzetek körében végzett felmérése alapján a zalaegerszegi hallgatók a legelégedettebbek, és erősen kötődnek az intézményhez. Az oktatás színvonalával való elégedettség is itt a legmagasabb. A 2011-es felmérés ezeken az eredményeken tovább javított. Fejleszteni szükséges azonban az oktatásszervezési szolgáltatásokat, a sportolási lehetőségeket, valamint a szakmai gyakorlatok segítését.

Az oktatók hallgatói értékelésére korábban csak PSZK-szinten volt mód, a karrá alakulás óta még nem készült specifikus elemzés.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere, az oktatás eredményessége

A BGF hallgatóinak teljesítményét egységes Tanulmányi és Vizsgaszabályzat alapján egységesen, tantárgyanként azonos követelményrendszer alapján mérik. A konkrét

követelményeket a kari honlapon teszik közzé. A GKZ-n a kisebb létszámok miatt jobban figyelembe tudják venni az egyéni teljesítményeket.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az oktatók értékelése a BGF egységes szabályai szerint történik, előléptetésre a tudományos fokozat megszerzése alapján kerül sor. A 2011-ben nyugdíjazott hét oktatót nyilvános pályázatokon, a korábbi hallgatók és személyes kapcsolatok megkeresésével pótolták. Bár a minősített oktatók száma az elmúlt két évben több mint megduplázódott, a kitörés a korábbi állapotból igen nehéz, mivel korábban nem volt követelmény a főiskolai oktatókkal szemben a tudományos kutatómunka végzése. Így az életpályájuk második etapjában járó oktatók nem igen kaphatók tudományos kutatásra. Ugyanakkor a kiemelkedő szakmai tudás meglétét okleveles könyvvizsgálói (8 fő) és adótanácsadói (4 fő) képesítések bizonyítják. A kiemelkedő teljesítmények honorálására a karnak nincsenek anyagi lehetőségei, s így az oktatói motiváció kétséges lehet.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A Zalaegerszegi Gazdálkodási Kar könyvtára az újonnan épített *Infocentrum* központi része. Ebben a épületben helyezkedik el a webkabinet is, és a könyvtár maga is alkalmas órák megtartására. Mindezekkel szocializálják az elsős hallgatókat a könyvtár rendszeres látogatására.

Az infrastruktúra a többi karhoz képest kiemelkedően jó állapotban van. A könyvtár a K21 nevű minőségbiztosítási projekt első fázisát: a partnerség és a jövőkép kialakítását az elmúlt években végrehajtotta. 2011-ben a könyvtárnak kb. 710 beiratkozott felhasználója és 28 ezres látogatottsága volt. A kurrens gazdasági szakirodalom terén ez a térség legfelszereltebb könyvtára, ennek megfelelően a felhasználók 25%-a nem a kar hallgatója, hanem külső látogató. Az állományalakítási stratégia alapját a tematikák szakirodalom-listái és az órák hallgatói létszáma alapján, valamint saját felmérések útján határozzák meg.

A karon nem működik jegyzetbolt, és a városban sincs gazdasági szakkönyvesbolt, tehát a könyvtár szerepe különösen fontos a szakirodalom biztosításában.

3.6. Belső információs rendszer

A kar a vezetői információkat – a méretéből is adódóan – gyorsan és személyesen továbbítja a munkatársak számára (elsősorban a *Dékáni Tanács*, az osztályértekezletek és az összdolgozói értekezlet eszközeinek segítségével). A személyes információátadás és a BGF hírlevele mellett a munkatársak tájékoztatása érdekében a kar belső körlevelek rendszerét is működteti. A hallgatói tájékoztatás tekintetében a kar gyakorlattan alkalmazza a tájékoztatók, a honlap és a NEPTUN rendszerét (ez utóbbival kielégítve a hallgató előrehaladásával és teljesítményével kapcsolatos információközlés követelményét). A főiskola által működtetett Diplomás Pályakövetési Rendszer (DPR) eredményeit a kar aktívan hasznosítja (erősségnek értékelve például az oktatás minőségét, míg gyengeségnek a sportszolgáltatásokat, az elhelyezkedés segítségét, a szakmai gyakorlatot). A vezetői döntés-előkészítést szolgáló vezetői információs rendszer a karon is fejlesztendő, e tekintetben azonban szerencsés a fejlesztést a főiskola Vezetői Információs Rendszerének bevezetésével párhuzamosan, abból kiindulóan végezni.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása, honlap

A közvélemény tájékoztatási gyakorlata tudatosságot tükröz. A tájékoztatás érdekében alkalmazott kari eszközök a kar honlapja, a kar által évente szerkesztett írásos tájékoztatók, a helyi középiskolákkal, gazdálkodó szervezetekkel, önkormányzatokkal és a helyi médiával kialakított folyamatos kapcsolattartás. A kar – a főiskolai gyakorlatnak megfelelően – korrekt

információkat nyújt a honlapján az általa kínált képzési programokról, azok kimeneteiről, az alkalmazott oktatási, tanulási, teljesítményértékelési eljárásokról.

A hallgatók észrevételeivel, elhelyezkedésével, a kar irányultságával és pályaképével kapcsolatosan rendszeres információkat ad a kar partnereinek, elsősorban a középiskolákban végzett tájékoztatási tevékenységén és a Tanácsadó Testület üléseire készített előterjesztéseken keresztül.

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

A GKZ önértékelésében bemutatott C-SWOT elemzés alapvetően bizonyítja, hogy a kar képes a stratégiai kérdéseket megfelelően kezelni, értékelni. Hangsúlyos célkitűzéseik reálisak és aktuálisak:

- A kar erősségeinek érvényesítése a regionális felsőoktatási versenyben
- Az oktatás minőségének fejlesztése, gazdasági beágyazottságának növelése, a korszerű tanulási módszerek kiterjesztése
- Felkészülés az állami finanszírozás további szűkülésére
- A felnőttképzés új alapokra helyezése rövid ciklusú képzések kidolgozásával

A felsorolt stratégiai célokhoz jelenleg még nincsenek akciók kidolgozva, ezeket az Intézményfejlesztési Terv elkészítése során feltétlenül pótolni szükséges.

III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára

- A kar szervezeti felépítését összhangba kell hozni az SZMSZ-szel, monitor-vizsgálatnak kell ezt igazolni
- Az oktatói mobilitás növelése, a tanszéki kapcsolatok bővítése segíthetné a szakmai fejlődést, valamint a képzési programok tartalmi bővülését.
- A hallgatói létszám emelése érdekében dolgozzanak ki akciótervet, és azt egyeztessék az intézmény vezetésével.
- A C-SWOT elemzésben felsorolt stratégiai célokhoz akcióterveket kell kidolgozni, és azokat az Intézményfejlesztési Tervbe be kell építeni.

KERESKEDELMI, VENDÉGLÁTÓIPARI ÉS IDEGENFORGALMI KAR AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

BGF Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar	A A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
--	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. Korm. rend. 5. sz. mellékletének a karalapításra vonatkozó előírásai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karát a MAB karként akkreditálja**, mert

- A kar különböző képzési szintek (alapképzés, mesterképzés, osztatlan mesterképzés, doktori képzés, felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú továbbképzés) közül legalább kettőben szervez oktatást⁴.
- Rendelkezik az oktatott szakokhoz, azok számához, a tudományági sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel, továbbá megfelelő infrastruktúrával és adminisztrációval.
- A kar magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat és a főiskola más képzéseinek alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. Ennek alapján a főiskolán biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.

A 79/2006. (IV.5.) Korm. rendeletben a karlétesítés minimális feltételei között szereplő számszerű adatok a kar vonatkozásában a következők:

- A kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók létszáma eléri a 40 főt, mindösszesen **122 fő**.
- Különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában eléri a 200 főt, mindösszesen **5066 fő**.
- Alap- és mesterszakokra számítva az egy szakra felvett hallgatók átlagos száma eléri a 80 főt, mindösszesen **599 fő**.

⁴ Ld.: a Függelékben felsorolt szakok jegyzékét

II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése

1. A kar általános helyzetképe

A „BGF Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar küldetése, hogy a főiskola értékrendjébe integrálódva korszerű, a feladatokkal összhangban lévő szervezeti struktúrájával, oktató és kutató tevékenységével, folyamatos minőségfejlesztésével a turizmus és a vendéglátás, a kereskedelem, valamint a szakmai tanár- és a szakoktató-képzés területén az alap-, és a mesterképzés, valamint a felsőfokú szakképzés szintjén a magyar felsőoktatás vezető szervezete legyen.” A karnak ekként megfogalmazott küldetése egyértelműen kijelöli a kar helyét a magyar felsőoktatásban; erőteljes gyakorlati orientációt biztosító, minőségi oktatást és továbbképzést nyújtó főiskolai kar, amelynek specialitása a turizmus, a vendéglátás és a kereskedelem mellett a már hagyományosnak tekinthető tanár- és szakoktató-képzés. E küldetésnek megfelelően a képzést több szinten – alapképzés, mesterképzés, szakirányú továbbképzés, felsőfokú szakképzés – valósítja meg. A 2012. szeptembertől induló újabb alapképzés (*andragógia*) a hagyományos pedagógiai-tanári képzéseken túl extenzív fejlesztést jelent. A tanári és szakoktatói képzések szerves illeszkedése a főiskola képzési struktúrájába újragondolható, indokát leginkább az jelenti, hogy a kar által elsősorban felvállalt szakoktató-képzés ezeken a szakterületeken máshol az országban alig folyik.

A kar a főiskola szervezetébe illeszkedően őrzi sajátos, egyéni arculatát. Elismertségét jelzi, hogy az egyetemi és főiskolai karok felvételi jelentkezései alapján mindig az első tízbe tartozott az elmúlt években, miközben a turizmus-vendéglátás alapszakon minden évben a legtöbb hallgatót vonzza. Ez a tendencia – a jelentkezők számának az ország egészét jellemző visszaesése mellett – 2012-ben is folytatódik.

A MAB 2008. évi akkreditációs jelentése az oktatás és kutatás alapvető feltételeit, színvonalát, az akkor még nagyobb részben hagyományos szakokon, de az első évfolyamon már a bolognai rendszer alapján folyó képzést összességében és alapvető részleteiben is magasra értékelte. A kar az akkreditációs jelentésben megfogalmazott észrevételeket és javaslatokat figyelembe véve alakította ki a következő években a stratégiáját, vezetési programját és éves munkatervét, valamint minőségbiztosítási és intézkedési terveit és az elmúlt három évben számos intézkedés történt a fenti elvárások teljesítése érdekében:

- növelték a minősített oktatók arányát, fokozott hangsúlyt kapott a tudományos életbe való bekapcsolódás, fokozottan támogatták az oktatók publikációs lehetőségeit, az Agora megfelelő fórumot ad a kar oktatóinak
- részt vesznek tanszékközi és intézményközi alkalmazott kutatási projekteken
- folyamatosan törekedtek a minél koherensebb tananyag-rendszer kialakítására
- sikerrel akkreditáltatták a mesterképzéseiket

A 2008. évi jelentés hiányolta, hogy kevesebb energia jutott a saját kari karakter, arculat tervezésére, kialakítására. Megállapítható, hogy az elmúlt években, miközben a kar szervezetenként egyre inkább integrálódott a főiskola egységes szervezetébe, sikerült kialakítania egyéni arculatát, hallgatóvonzó képességét. A hallgatók előszeretettel hordják a „KVIK” feliratú pólókat, nyakkendőket – kiemelve a BGF-en belüli „hovatartozásukat”.

A rendelkezésre álló tantermek száma és kapacitása elegendő az oktatási feladatok ellátásához. A vizsgált időszakban legnagyobb részben saját forrásból elkészült a kar új, 260 főt befogadó, korszerűen felszerelt előadóterme, továbbá a hallgatók számára és adott esetben rendezvényekre is rendelkezésre álló fedett emeleti közösségi tér, informatikai felszereléssel és hangulatos bútorzattal. Ez a „zsibongó” a későbbiekben a kari közösségi élet egyik centrumává válhat. Szakmai szempontból kiemelkedő a gyakorlati helyek (laborok, tankonyhák, külső gyakorló helyek) kialakítása és működtetése. A főiskola általános karbantartása megfelelően szervezett, a

műszaki terület vezetése kellő szakértelemmel és szakmai háttérrel oldja meg a feladatokat. Összességében az infrastrukturális adottságok megfelelőek.

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése

2.1. A kar szervezete, vezetési rendszere a küldetésnyilatkozat tükrében

A kar dékánja a főiskola szervezetéhez illeszkedve nem „minirektorként”, hanem felelős egyszemélyi főiskolai kari vezetőként irányítja a nagy önállósággal rendelkező kar munkáját. Ebben a dékánhelyettesek, a kabinetvezető, a gazdasági vezető, a Dékáni Hivatal vezetője és a karon működő oktatási egységek (2 intézet, 1 intézeti tanszék és 2 tanszéki osztály) vezetői segítik. Ez a menedzsment-team határozza meg egy-egy tanév oktatási „fazonját”, e meghatározott program szerint szervezi és irányítja a karon folyó képzést és tudományos kutatást. Kéthetente rendszeresen – mindig a Rektori Tanács üléseit követően – operatív vezető testületi megbeszéléseken hozzák meg a konkrét problémák megoldását szolgáló döntéseket. A menedzsment munkája kiegyensúlyozott, a belső erőviszonyok a karon folyó oktatás hangsúlyait fejezik ki.

Az intézményben meghatározó a rektor és a közvetlen munkatársai által megfogalmazott, a főiskola Szenátusa által megvitatott és elfogadott stratégia. Ez az intézmény és azon belül a kar számára egységes, egyértelmű irányt jelöl ki. A kar a vezetésével kapcsolatos feladatokat a főiskolai vezetéssel megosztva a szervezeti ábrán megismert rendben látja el. Az egyes vezetői pozíciók, illetve szervezetek közötti munkamegosztást világosan rögzítették. A vezetés egymást támogató módon végzi feladatait.

A karon belül is a mátrix-szervezet sajátosságai érvényesülnek. A kar szervezete a főiskola egészét jellemző összetettséget tükrözi: számos tanszék, osztály, csoport található a szervezeti ábrán, ami még mindig nem könnyen tekinthető át.

A 2006-2011 közötti időszakban az öt átfogó területen (oktatás, kutatás, gazdálkodás, irányítás, nemzetközi és regionális együttműködés) kitűzött teljesítménycélokat szolgáló legfontosabb szabályozások és oktatási fejlesztések a következők voltak:

- Az adott képzési területen/ágban a teljes képzési vertikum biztosítása érdekében a *turizmus-menedzsment* mesterszak és a *közgazdász-tanár* mesterszak akkreditálása és beindítása, az új, kompetencia-alapú üzleti felsőfokú szakképzések regisztrálása és elindítása.
- A bolognai rendszerű képzési szerkezetre történő áttérés eredményeinek folyamatos figyelemmel kísérése, a tapasztalatok értékelése és beépítése a képzési követelményrendszerbe.
- A szakmai gyakorlatok színvonalának biztosítása és a gyakorlatorientáltság további növelése érdekében a szakmai gyakorlati tapasztalatok értékelése, új hazai és külföldi gyakorlólhelyek bekapcsolása az oktatásba, a központi gyakorlati képzőhely részeként működő BGF *Students' World Travel* utazási (tan)iroda beindítása, az *Alma Mater Étterem* gyakorlólhelyi lehetőségeinek maximális kihasználása.
- Az IKT oktatástámogató és tanügy-igazgatási lehetőségeinek növekvő mértékű kihasználása és alkalmazása (Modulo, Coospace, elektronikus tananyagok, chat room, elektronikus vizsgáztatás stb.), amelynek motorja – a képzés sajátosságaiból is következően – a *Távoktatási Központ* volt.
- Az oktatói teljesítményértékelés rendszerének kialakítása és bevezetése. A tudományos minősítéssel rendelkező oktatók számának növelése.

A kar törekszik a munkaerőpiaci kapcsolatok sokoldalú fejlesztésére, ennek érdekében Szakmai Tanácsadó Testületeket működtet az egyes tanszékeken, közös szakmai konferenciákat szervez, bevonja a szakma elismert képviselőit az oktatásba, vizsgáztatásba, valamint a tananyagfejlesztésbe.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai

A kar az alapképzés keretében három szakon, a mesterképzésben két szakon, a felsőfokú szakképzésben pedig hat szakon szervez oktatást (*lásd a Függelékben*). A kar szervezetében integrálja a képzési kínálatát alkotó szakok alapozó és szakmai törzsismeretköreihez illeszkedő, közös vagy hasonló szakterületi oktatáshoz szükséges szervezeti egységeket, amelyek között vannak intézményi szintűek (*két intézet, ezeken belül intézeti tanszékek*) és vannak az intézetek részeként karon működő tanszékek, illetve osztályok.

A helyszíni látogatás során lehetőség volt részletesen értékelni a kar egységeinek vezetőivel és tagjaival az egyes területek karba történő integráltságát, szakmai-kutatási feladataikat, ezek eredményeinek bekapcsolását az oktatásba.

A kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók létszáma **122** fő, a teljes munkaidős oktatók és kutatók 40%-a (49 fő) rendelkezik tudományos fokozattal. További 39 oktató a PhD képzés valamelyik szakaszában van, fokozatszerzésük a következő 2-4 évben várható. Az oktatók elkötelezettségét jelzi, hogy kérdésre válaszolva kijelentették, hogy a kar keretén belül képzelik el további pályájukat. Mindennek eredményeként 2017-re közel 100 lehet a minősített oktatók száma.

2.3. A kar kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotói tevékenység és gazdálkodás eredményeire; a kar hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

A kar meghatározóan gyakorlati orientációjához illeszkedik oktatóinak publikációs tevékenysége. A minősített oktatók igyekeznek eleget tenni az oktatói követelményrendszer azon előírásának, amely évenként 2-3 publikáció megjelentetését (és/vagy konferencia-előadás megtartását) írja elő. Ezzel egyenértékű lehet a jegyzetírás és elektronikus tananyagkészítés. Felmerül a kérdés, hogy ez a publikáció-dömping, ami ráömlik a magyar tudományos közéletre, milyen mértékű minőségromlást idéz elő. Meggyőződésünk, hogy a kar jellegéhez illeszkedően a kevesebb publikáció több lenne. A publikációs lehetőségeket az évenként megjelentetett főiskolai *Tudományos Évkönyv* és a kari periodikák (korábban az *Alma Mater*, harmadik éve az évenként 3-4 alkalommal kiadásra kerülő *Agora*) segítik. Az Agorát 2012-ben átalakították: jelenleg internetes megjelenésű, lektorált, az oktatók kutatási eredményeit közlő, rendszeresen megjelenő folyóirat, a honlapon 4 kötete található meg. Az átalakulás még nem teljes: a folyóiraton sem évszám, sem Vol. jelzés nincs, az egyes cikkek nem tartalmazzak absztraktot, a szerzők életrajzai hiányoznak, a tanulmányok *Journal of Economic Literature* (=JEL) kódja nincs megadva (ami nem meglepő, hiszen a kar jellegénél fogva ezek a tanulmányok a „Z. Other special topics” kategóriába illenek).

A vizsgált időszakban a tananyagfejlesztés folyamatos, az alkalmazott kutatásba bevont együttműködő partnerek skálája igen széles volt (*GfK Hungária Kft, Unilever Kft, MÁV* stb). A kar stabil partnere a *Danubius Zrt*, valamint a *Gundel Étterem*, a közös K+F projektek értéke minden évben több millió forint. 2011-ben önkéntes felajánlasként a *Turizmus intézeti tanszék* több oktatója 23 hallgató részvételével elkészítette a devecseri-kolontári katasztrófasújtott kistérség turisztikai rehabilitációs és fejlesztési koncepcióját. A kar példamutatóan igyekszik a „kutató főiskolával” kapcsolatos elvárásoknak megfelelni: egyre több nemzetközi kutatásba kapcsolódik be, nemzetközi konferenciákon vesz részt, és maga is szervez konferenciákat.

A gazdasági válság miatt romló anyagi feltételek ellenére a kar gazdálkodását stabilitás jellemezte. Az elmúlt években a közel 3 milliárdos bevétel 40%-a saját, 60%-a állami forrásból származott. A kiadások meghatározó része személyi juttatás, a nagyjából 20-25%-os dologi kiadás (a napi apró eszköz- és anyagbeszerzésen túlmenően) jelentős részben az épületek és a gyakorlólhelyek állagmegóvását szolgálja. Az elmúlt öt évben a KVIK jelentős mértékű beruházásként mind a Markó, mind az Alkotmány utcai épületek állagmegőrzését,

korszerűsítését végrehajtotta. Az előbbi belvárosi épület műemlék, az utóbbi műemlék jellegű, s ez igen nagy körültekintést igényelt a beruházási, felújítási munkálatoknál. A megvalósult fontosabb beruházások között kiemelt jelentőségű a 2008. évben elkészült V. sz. előadó és az I. emeleti terasz beépítése az Alkotmány utcai épületben. 2010-ben központi beruházás keretében megújultak az Alkotmány utcai épület II. emeleti irodái, valamint beépítésre került a tetőtér egy része, ami korszerű informatikai központ és informatikai tantermek kialakítását tette lehetővé.

A KVIK hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere példamutatóan fejlődik, a hallgatók számára jelentős számban tudnak külföldi gyakorlólhelyet biztosítani. Közel másfél évtizedre tekint vissza a thaiföldi *Rajabhat* egyetemi hálózattal kialakított kapcsolatrendszer, amely évente 10-15 hallgató kiutazását teszi lehetővé. Az állandó szakmai gyakorlati céllországok közé tartozik *Spanyolország, Írország, Törökország, Németország, Ausztria* és *Franciaország*. A főiskola 2009-ben szerződést kötött a *Kijevi Nemzeti Kereskedelmi és Gazdasági Egyetemmel*, amely szintén lehetőséget ad a kölcsönös hallgatói mobilitásra. Európa és az Európán kívüli régió számos hasonló képzési intézményével tartanak szoros kapcsolatot, rendszeres a tapasztalatcsere és a vendégoktatók fogadása. A szerteágazó nemzetközi kapcsolatok (59 partner) és a projektekben való részvétel célja a hallgatói és oktatói mobilitás biztosítása, a magyar és az idegen nyelvű képzések nemzetközi standardoknak való megfeleltetése, idegen nyelvű tananyagok és anyanyelvi oktatók biztosítása és nemzetközi felsőoktatási hálózatokban való részvétel. A már hagyományosnak nevezhető Erasmus-programok mellett újdonság a CEEPUS programban történő hallgatói és oktatói részvétel. A KVIK országos elismertségét javítja az angol és német nyelven folyó *turizmus-vendéglátás*, valamint *kereskedelem és marketing* szakos alapképzés, amelyhez kapcsolódik az angol nyelvű *turizmus-menedzsment* mesterképzés. Az Erasmus-rendszer részeként – de egyéni jelentkezés alapján is – viszonylag jelentős számú külföldi hallgató él a részképzés lehetőségével a karon. A jövő egyik feladata a külföldi hallgatók számának további növelése.

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A kar a minőségértékelési és minőségfejlesztési tevékenysége során – a főiskola szabályozásának megfelelően – a Szenátus által elfogadott és többször módosított *Minőségirányítási Kézikönyv* eljárásait alkalmazza. A minőségértékelés és a minőségfejlesztés kari és intézeti/tanszéki keretek között valósul meg, melyet a karon a *Minőségügyi Operatív Bizottság* koordinál. A bizottságot a kari minőségügyi felelős, az intézetek minőségügyi megbízottjai, a tanszékek egy-egy képviselője, a dékáni hivatal vezetője és az oktatási dékánhelyettes alkotják. Ez a felépítés lehetővé teszi mind a minőségértékelés operatív munkájának megfelelő koordinációját, mind a beavatkozási tervek előkészítését, mind pedig a beavatkozások monitorozását.

A KVIK minőségértékelési gyakorlata túlnyomórészt megegyezik az intézményi gyakorlattal. A kar működésének megfelelősége évenkénti rendszerességgel kerül vizsgálatra az *Európai Kiválósági Díj* 9 kritériuma mentén kialakított kérdőívek segítségével a hallgatók, az oktatók, a nem oktató munkatársak és a külső partnerek körében. A kar – az intézményi *Minőségügyi Iroda* közreműködésével – Pareto-diagram segítségével értékeli az eredményeket, határozza meg a fejlesztendő területeket, melyek megvalósítása érdekében intézkedési tervet készít és fogad el, eredményeit pedig évenként monitorozza. Kiemelendő, hogy a kar, az intézményi minőségértékelési gyakorlat mellett, évenkénti rendszerességgel számoltatja be az intézeteket, tanszékeket végzett tevékenységükről és annak eredményességéről a *Dékáni Tanács* előtt. Ennek keretében az érintett egységek a kari intézkedési tervvel összefüggésben oktatási, tudományos feladataikra koncentráltan munkatervek formájában összegzik kiemelt feladataikat, prioritásaikat. E fentiek mellett további kiegészítést jelent az oktatók teljesítményének kari

értékelése, illetve az előmenetel tervezése, mely előremutató keretét jelenti a humán erőforrás-gazdálkodás és a minőségértékelés összekapcsolásának.

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

A kar a legutóbbi akkreditációs eljárás óta bővítette képzési kínálatát. Az eljárás során a kar valamennyi akkreditációs szabályt, előírást betartott. A kar erős gyakorlatorientáltsága, munkaerőpiaci helyzete indokolja a meglévő képzési szerkezetet, alapvetően a *kereskedelem-marketing* és a *turizmus-vendéglátás* alapképzésekre, a *turizmus-menedzsment* mesterképzésre való koncentrációt. Ezeket kiegészítve nem tekinthet el a szaktanár-képzésektől és az *üzleti szakoktató*-képzéstől, mivel az országban szinte egyedülként nyújtja ezt az alapképzést. A turizmus-menedzsment mesterképzés egyelőre keresi a helyét a munkaerőpiacon: a kar magas nyelvi felkészültségű hallgatói már az alapképzést követően kiváló álláslehetőségekhez jutnak.

A tananyagfejlesztés alapvetően a tanszékek hatáskörébe tartozó feladat. A tantárgyfelelős tesz javaslatot új jegyzetre, annak elkészítéséről a dékán a tanszékvezetővel egyeztetve dönt. A tananyag- és jegyzetírás tervét a *Szakmai Tanácsadó Testület* rendszeresen megvitatja. Esetenként az elkészült jegyzethez szakmai lektort javasol. A kialakított programokhoz tehát az oktatói kar maga készít jegyzetet, tananyagot: ez az oktatók túlterheltségét jelentősen növeli. Megfontolandó a nemzetközi sztenderdek számító tankönyvek fordítása/adaptálása, ami az oktatók szakmai továbbképzését is biztosítaná, és a hallgatók számára megkönnyítené a külföldi továbbtanulást, elhelyezkedést.

A kar kezdeményező szerepet töltött be a korszerű távoktatási rendszer kialakításában, a távoktatási infrastruktúra talán itt a legjobban kiépített a mai magyar felsőoktatásban: számítógépes vizsgáztatást és egyéni otthoni felkészülést egyaránt lehetővé tesz. Ez a fejlesztés kétségtelenül a kar erőssége.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere, az oktatás eredményessége

Az alapozó tárgyak a karokon közösek, a tanszéki osztályok azonos követelménnyel és tematikával, vizsgatípussal tartják a kurzusokat. A kapcsolatot a rendszeres szakmai megbeszélések és továbbképzések mellett a közösen írt és használt segédanyagok, tankönyvek erősítik. Ezek a tananyagok biztosítják a hallgatók egyforma felkészültségét, a könnyebb tanulást, jobb eredményeket, az átjárhatóságot is. A nyelvi tárgyak gyakorlati jeggyel zárulnak. A kurzusok nem teljesítése (aláírás megtagadva vagy elégtelen) elenyésző mértékű a kurzusok nagy számának tükrében.

A *közgazdász*tanár szakon folyó levelező képzés elsősorban a hallgatók otthoni munkájára épít. Ez az alapképzéstől eltérő megoldásokat kíván a tárgyanként kisszámú kontaktóra mellett. Új eleme ennek a képzésnek, hogy a hallgatóknak az utolsó félévben önértékelő portfóliót kell készíteniük. Ezek az első bizonytalanságokat leküzdve 30-40 oldalas pedagógiai naplóként kerültek beadásra.

Új formája az oktatásnak a *turizmus-menedzsment* mesterszakon nappali és levelező képzésben egyaránt, hogy a hallgatók egy 5-6 fős ún. szekcióülés keretében egy, az ülésen véletlenszerűen kihúzott komplex témakörben – a korábban olvasott szakirodalom felhasználásával – 15 perces előadást tartanak, amelyet a többi jelenlévő kiegészít és bírál, és a vitát követően kerül sor a résztvevők előadásának és vitakészségének értékelésére.

A „kifutó”, nem Bologna-rendszerű képzések esetében az ismétlővizsgák aránya kiugróan magas (60-65%), az új rendszerű alapszakokon 25-28%. Ez normális mértékű lemorzsolódáshoz vezet. A hallgatói értékelések szerint a vizsgák korrektek, a leadott tananyagot kérik számon.

A felsőfokú szakképzésen a jóval magasabb ismételt vizsgaszám (35-40%) mutatja, hogy ez a képzési szint és forma elsősorban az alapképzésre nem bejutott fiatalokat vonzza, így itt a kimaradási arány is jóval magasabb. A lemorzsolódás adatait vizsgálva a *kereskedelmi*

menedzser és az *idegenforgalmi szakmenedzser* képzések esetében az utóbbi években növekedés tapasztalható, ezzel szemben a *vendéglátó szakmenedzser* képzésnél egyértelmű csökkenés (javulás) mutatkozik. Az okokat vizsgálva a kar tervezi a jövőben egy részletes, a célcsoportra irányuló felmérés elvégzését. Máris számos minőségbiztosítási intézkedést hoztak, többek között, úgy mint a tanulmányaikat abbahagyó hallgatóknak alacsonyabb szintű szakképesítő tanfolyamok felajánlása, tanulásmódszertani blokkok szervezése a képzés első évfolyamán, felzárkóztató kurzusok meghirdetése a képzés során, illetve blokkosított modul vizsgafelkészítő beiktatása a képzési programba. A helyzetet nehezíti, hogy a felsőfokú szakképzés szakmai és vizsgakövetelmény-rendszere az elmúlt években két alkalommal is igen nagy mértékben változott.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az oktatók és tanárok kötelező óraszámát a felsőoktatási törvényben meghatározott keretek alapján a *Foglalkoztatási Követelményrendszer* rögzíti, főiskolai/egyetemi tanárnak heti 8-10 óra, a tanársegédé 14-16 óra, az átlagos óraterhelés (két félév átlagában számolva) tanszékenként, illetve kari szinten a konzultációs órákkal együtt heti 12 óra. Emellett az oktatók kötelesek évente átlagosan 10 szakdolgozat konzulensi feladatait ellátni. A normál oktatói terhelés mellett színvonalas szakértői munkákba tudnak az oktatók bekapcsolódni. Ha ezt az egy-egy területen való szakértést alkalmazott kutatásnak tekintjük, a kar kutatói tevékenysége kielégítő.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A termek egy részében projektor és felszerelt vászon, valamint az oktatói asztalba épített számítógép áll rendelkezésre. Az informatikai rendszer adottságai, a gépek kora, állapota és a rendszerbe szervezettségük megfelelőek. Van elég informatikai labor, megújításuk időszakosan történik.

A KVIK különböző épületeiben 3 könyvtár működik. A kar elsőéves hallgatói számára az első héten könyvtárhasználati órákat szerveznek. A könyvtár a dékáni vezetés felé folyamatos témafigyelési szolgáltatást is biztosít. Kari megállapodás van a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral* annak kedvezményes (ingyenes) igénybevételéről, mivel az a kar hallgatói számára szakkönyvtárként üzemel. A 4400 beiratkozott olvasó 204000-szer látogatta meg a könyvtárat, és az elmúlt évben kb. 258000 távhasználati tevékenységet regisztráltak. A könyvtári dokumentumok feldolgozása Aleph integrált könyvtári rendszerrel történik. A feldolgozottság teljes. A könyvbeszerzésre fordítható összegek évről évre változnak a pályázati lehetőségek függvényében. A kiszolgálás az oktatási rendhez igazodó időbeosztással történik. A könyvek elhelyezése az épület adottságai miatt rossz hatékonyságú, a folyosói, szekrényes elhelyezés biztonsági kérdéseket is felvet.

A gyakorlati helyek biztosítása folyamatos. Szakmai szempontból kiemelkedő a laborok, tankonyhák, külső gyakorló helyek eszközellátottsága és kialakított gyakorlati működtetése, nemcsak a technológiák és a közvetlen szakmai ismeretek megszerzését, hanem a gyakorlatban nélkülözhetetlen higiéniai, HACCP és mérőeszköz-kultúra megismerését is szolgálják.

3.6. Belső információs rendszer

A kar a vezetői jellegű információkat elsősorban a személyes részvételt igénylő vezetői csatornákon keresztül továbbítja a munkatársak számára. Az alkalmazott megoldások a vezetői értekezletek, *Dékáni Kabinet* és egységvezetők kéthetente megvalósított együttes egyeztetése, illetve a *Dékáni Tanács* hathetente megvalósított ülései. E fentiek mellett a kar várakozásokkal tekint a bevezetendő *Vezetői Információs Rendszerre*, mely folyamatos, egységesen értelmezett információellátást fog biztosítani. Egyéb információs források: az intézményi szinten üzemeltetett *Diplomás Pályakövetési Rendszer* (DPR), a *Karrier Iroda* által végzett alumni-

vizsgálatok, illetve a munkatársak teljesítményét érintő teljesítményértékelési adatok. E fentiek mellett a vezetői munka információellátását biztosítják a gazdálkodás-jellegű riportok (így az éves gazdasági beszámoló) is. A kar a minőség megítélése és értékelése érdekében minden szinten széleskörű információhalmazt használ, melynek továbbfejlesztése érdekében megfontolandó az intézményi és intézményen kívüli összehasonlítások fokozottabb alkalmazása.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása, honlap

A kar az általa kínált programokról, kimenetekről, az elérhető végzettségekről elsősorban honlapján nyújt tájékoztatást, de a hallgatói célcsoportok számára mindezt kiegészíti a nyílt napok keretében és a kar által alkalmazott felvételi „road show”-kon nyújtott tájékoztatással. A hallgatói oktatási, tanulási és teljesítményértékelési eljárások tekintetében széleskörű információk nyerhetők – a főiskola egyéb karaihoz hasonlóan – a honlapon elérhető kurzusleírásokból, a *Neptun*, a *Modulo* és a *CooSpace* információs terei tanulmányozásából. A kar az elektronikus rendszerek által nyújtott hallgatói információszolgáltatási módszereket jól egészíti ki a HIR és a GIR irodákban nyújtott személyes tanácsadással, valamint az *Agy-A-Lap* újság, a fényújság, a tanszéki hirdetőtáblák és az egyedi szóróanyagok eszközeivel. A karon a hallgatói értékelések eredményei a korábbi gyakorlattal szemben ma már nem nyilvánosak, elsősorban fejlesztési céllal alkalmazottak, ugyanakkor a jelenlegi és korábbi hallgatói észrevételek, elhelyezkedési információk nyilvános közzététele a továbbiakban megfontolásra ajánlott.

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

A kar a legtöbb ponton jól látja saját erősségeit, gyengeségeit.

A legnagyobb *erőssége* a karnak a főiskola egészére jellemző tradíció. Magyarországon ilyen típusú oktatás hosszú éveken keresztül kizárólag az előd-főiskolán folyt. Mind a kereskedelem-, mind a turizmus (vendéglátás)-oktatás markánsan megkülönböztethető terméke a karnak, annak ellenére, hogy ma már számos más intézményben is folyik hasonló alapképzés. A felsőoktatási jelentkezésekben elfoglalt helye mutatja, hogy a továbbtanulni vágyók számára ez a típusú alapképzés első helyen a karral kapcsolódik össze. Kiemelkedő erőssége a hazai és a nemzetközi piacba való tökéletes beágyazottsága. Ezt segíti elő a többnyelvű képzés, valamint a végzett hallgatókkal, a külső óraadókkal, tanácsadókkal és a külföldi társintézményekkel az évek során gondosan kialakított kiváló kapcsolat.

Helyesen látják, hogy a tradíció nemcsak erősség, hanem egyben korlát is: ez részint az oktatói kar korösszetételében, részint a nehezebben módosítható, a tradíciókban meggyökerezett struktúrákban van. A karnak a működésében, a szemléletében sokkal inkább egy „francia” típusú „turizmus-menedzsment” főiskolához, semmint mondjuk egy műszaki főiskolához kell hasonlítania, ebben az értelemben a főiskolától is meg kell különböztetnie magát.

A kar *gyengesége* a tradicionálisan nála maradt bizonyos „fő profil”: sem az *üzleti szakoktató*-képzés, sem a *közgazdász*tanár képzés nem tartozik szorosan a kar profiljához. Megítélésünk szerint egyáltalán nem szerencsés a képzés extenzív kibontása: a most induló *andragógia* alapképzés államilag finanszírozott helyeket jelent ugyan, mégis a kar stílusától, státuszától idegen.

A minősített oktatók előírt arányát a kar teljesíti – lehet, hogy nem kellene még magasabb minősített arányra törekednie, hanem jellegeből adódóan jobban kellene támaszkodnia a hosszú szakmai gyakorlati idejű és tapasztalatú oktatókra.

A jelenlegi legnagyobb *veszély* az új felsőoktatási törvény által teremtett merőben új oktatási-gazdálkodási helyzet, az ehhez való alkalmazkodás a kartól a kapcsolatrendszerének maximális kiaknázását kívánja meg.

III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára

- A kar küldetésében fogalmazza meg, hogy az általa művelt szűk speciális szakmai területen a szakma képző intézményei között kiválóságra törekszik nemzetközi szinten;
- Az oktatási-kutatási spektrum további fókuszálандó a kar versenyelőnyét jelentő turizmus-vendéglátás, valamint kereskedelem-marketing témakörökre;
- A kari szervezetet áramvonalasítsák tovább, a határfunkciókat vonják össze egy csoportba;
- Az idegen nyelvű oktatás nyelvi és szakmai színvonalát emeljék annak érdekében, hogy a kar kelet-európai vonzás-centrummá váljon;
- Fontos a szakmai, megrendelői kapcsolatok szélesítése, a nemzetközi és határon túli oktatási hálózatba való további bekapcsolódás.

KÜLKERESKEDELMI KAR AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

BGF Külkereskedelmi Kar	A A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
--	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. Korm. rend. 5. sz. mellékletének a karalapításra vonatkozó előírásai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Karát a MAB karként akkreditálja**, mert

- A kar különböző képzési szintek (alapképzés, mesterképzés, osztatlan mesterképzés, doktori képzés, felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú továbbképzés) közül legalább kettőben szervez oktatást⁵.
- Rendelkezik az oktatott szakokhoz, azok számához, a tudományági sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel, továbbá megfelelő infrastruktúrával és adminisztrációval.
- A kar magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat és a főiskola más képzéseinek alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. Ennek alapján a főiskolán biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.

A 79/2006. (IV.5.) Korm. rendeletben a karlétesítés minimális feltételei között szereplő számszerű adatok a kar vonatkozásában a következők:

- A kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók létszáma eléri a 40 főt, mindösszesen **126 fő**.
- Különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában eléri a 200 főt, mindösszesen **3882 fő**.
- Alap- és mesterszakokra számítva az egy szakra felvett hallgatók átlagos száma eléri a 80 főt, mindösszesen **656 fő**.

⁵ Ld.: a Függelékben felsorolt szakok jegyzékét

II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése

1. A kar általános helyzetképe

A BGF Külkereskedelmi Kara több évtizedes oktatói múlttal rendelkezik, s színvonalas oktatás folytatására képes. A kar a Budapesti Gazdasági Főiskola keretében az integráció megvalósítása mellett is megőrizte hagyományait, korábbi arculatát, s fenntartotta korábbi népszerűségét a felsőoktatási piacon. A *nemzetközi gazdálkodási* és a *kereskedelem és marketing* szakos közgazdászképzés, valamint a *kommunikáció és média*, továbbá a *nemzetközi tanulmányok* szakterületeken folyó társadalomtudományi szakemberképzés elismert szereplője. Jól eltalált profilját egyaránt visszaigazolja a hallgatói érdeklődés, az elkötelezett oktatói gárda és a kar végzősei iránti piaci kereslet.

A kar sikeres működését két korábban is meglévő erőssége, az oktatás gyakorlatiassága és a nyelvoktatás magas szintje magyarázza. Az oktatás gyakorlati irányultsága egyaránt megnyilvánul a jelentős szakmai tapasztalatokkal rendelkező oktatói és vendégoktatói gárda munkájában, az üzleti élet képviselőivel történő folyamatos és szoros kapcsolattartásban, valamint az oktatás szakterületeinek bővítésében, illetve az ezt megalapozó tananyagfejlesztésben. A kar másik erősségét jelentő nyelvoktatás nem csupán az oktatott nagyszámú idegen nyelvnek és az oktatás professzionalitásának köszönhető, hanem a hazai főiskolai képzésben kevésbé megszokott idegen nyelvű kurzusoknak is. Az előtérbe helyezett nyelvoktatás kiterjedt nemzetközi együttműködés lehetőségét is megteremti a kar számára, amiből nemcsak a hallgatók, hanem az oktatók is profitálnak, s e lehetőséget kihasználva a kar követni tudja az oktatás nemzetközi trendjeit.

A jelen értékelés a MAB 2008.-as, második akkreditációs értékelésében szereplő fontosabb észrevételek alapján az alábbi kérdések vizsgálatára helyezte a hangsúlyt:

- A mesterképzés beindítása
- A kutatások erősítése
- A minőségbiztosítás továbbépítése
- Az oktatók koreloszlásának egyenletesebbé tétele
- Az idegen nyelvű képzések kiterjesztése
- A felsőfokú szakképzés korszerűsítése
- A szervezeti felépítés egyszerűsítése

Összességében elmondható, hogy a Külkereskedelmi Kar a fenti, kiemelten vizsgált területek túlnyomó részét tekintve jelentős előrehaladást ért el, különösen az oktatók minősítettségének és az oktatás technikai infrastruktúrájának területén mutatott fel számottevő javulást, míg az oktatói gárda fiatalítása és a szervezet egyszerűsítése továbbra is megoldandó feladat.

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése

2.1. A kar szervezete, vezetési rendszere a küldetésnyilatkozat tükrében

A főiskola egészének szervezeti felépítése az úgynevezett mátrix típusú szerkezetet követi, ami harmonizálni igyekszik a kari és az intézeti struktúrát. A vizsgált időszakban lezajlott belső szervezeti változások az intézményi és kari kutatási tevékenység bővülésével, továbbá a képzési kínálat szélesedésével függtek össze. Így többek között egy tudományos és nemzetközi dékánhelyettesi tisztség létesült, s a szakirányú továbbképzés, valamint a kibővült felsőfokú szakképzés megnövekedett oktatásszervezési feladatait külön képzésvezetők látják el. Az időközben elindult mesterképzés egy-egy felelős kinevezését és egy kari mesterképzési iroda létrehozását tette indokolttá. A lényegében változatlan intézeti és tanszéki struktúra egyetlen módosulása, hogy a társadalomtudományi besorolású nemzetközi tanulmányok mesterképzési szak indításakor a korábban Gazdaságdiplomácia elnevezésű tanszék *Nemzetközi Kapcsolatok Intézeti Tanszék* elnevezéssel a *Társadalomtudományi Intézetbe* tagolódott be.

A szervezeti struktúra bonyolultságát azonban a fenti változások nem csökkentették. A szervezeti egységek többszintű hierarchiája – intézet, intézeti tanszék, intézeti tanszéki osztály – nehezen áttekinthető működési keretet alkot. A szervezet bonyolultságát részben a több karon átívelő intézetek okozzák, s szerepet játszik benne a karok közötti jelentős fizikai távolság. A mátrix rendszerben működő szervezeti struktúra továbbra sem látható át egykönnyen, azaz a MAB által korábban már felvetett szervezeti egyszerűsítést a karnak nem sikerült érdemben végrehajtania.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai

Az írásos beszámolók, a helyszíni konzultációk, valamint az előadások és gyakorlati foglalkozások látogatása során szerzett benyomások alapján megállapítható, hogy a kar az üzleti képzési ágon és a társadalomismereti képzési ágon egyaránt képes színvonalas és a képzési és kimeneti követelményeknek eleget tevő oktatás végzésére. Az intézmény alapító okiratában meghatározott alaptevékenységhez igazodóan – a kar integrálja a különböző képzési szinteket és az intézmény alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. A három alapképzési szak hatékonyan ötvözi a korábbi szakok hagyományait és az oktatási reform által előírt követelményeket. Az egyes szakokon belül kialakított specializációs irányok a hallgatói érdeklődést és a munkaerőpiaci igényeket is figyelembe veszik. Az oktatói, kutatói állomány, valamint az ennek megfelelő infrastruktúra az oktatott szakokhoz, azok számához, tudományági sajátosságaihoz igazodik. A kar elismerten magas színvonalú gyakorlatorientált szakmai képzést nyújt.

Képzési szerkezet

Két tudományterületen – gazdaságtudományok és társadalomtudomány – három alapképzési és két mesterképzési szakon (*az egyiken székhelyen kívüli is*), hét felsőfokú szakképzési szakon és 16 szakirányú továbbképzési szakon szervez oktatást, az utóbbiak közül jelenleg nyolc működik. Az alap- és mesterképzési szakokon a magyar nyelvű képzés nappali és levelező munkarendben folyik, ezen kívül egy alapképzési szakon angol, illetve francia nyelven csak nappali munkarendben, egy mesterszakon angol nyelven is folyik oktatás. A felsőfokú szakképzés és a szakirányú továbbképzési szakok oktatása nappali, illetve levelező munkarendben folyik. A vizsgált időszak jelentős fejleménye két mesterképzési szak (*marketing, nemzetközi tanulmányok*) akkreditáltatása. A mesterképzések indítását a kar stratégiai célnak tekintette, amely húzóerőt jelent számára a képzés minőségének javítására. Az új képzések iránt jelentős volt a túljelentkezés, a kar saját végzettjei is nagy számban jelentkeztek. 2010 februárjától mindkét szakon mindkét munkarendben, jelentős hallgatói létszámokkal folyt az oktatás. A *nemzetközi tanulmányok* mesterszakon 2011 februárjától székhelyen kívül, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem kolozsvári karán is elindították a képzést. A *nemzetközi gazdálkodás* alapképzési szakon folyó idegen nyelvű képzés hallgatói – a külföldi partnerintézményekkel kötött megállapodások alapján – a magyar mellett a külföldi partnerintézmény diplomáját is megkapják. A vizsgált időszakban 182 hallgató kapott angol nyelvű képzés keretében magyar és holland diplomát, a francia nyelvű képzésen évente átlag 30 fő vesz részt. Lehetőség van az *Anglia Ruskin Egyetem* PhD képzésében is részt venni. A nemzetközi együttműködés keretében megvalósított *doktori képzésben* a BGF oktatói témavezetőként és oktatóként egyaránt közreműködnek. A francia partnerintézmény, az *Amiens-i Université Jules Verne de Picardie* PhD képzésében való közreműködésről 2011 novemberében írt alá a főiskola megállapodást.

Az oktatói, kutatói kar és alkalmassága a feladatok ellátására

A jelenlegi oktatói, kutatói, tanári gárda képes a kar oktatási és kutatási tevékenységét fenntartható módon, magas színvonalon ellátni. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma (126 fő), a vezetői oktatói jelenlét, valamint a tudományos minősítettek aránya (48,4%) megfelelő. A szakfelelősök kivétel nélkül tudományos minősítéssel rendelkező, teljes munkaidős foglalkoztatottak. A színvonalas oktatói állomány megtartása a karon komoly

nehézségekbe ütközik, tekintettel a versenyszféra támasztotta konkurenciára, a felvételeket korlátozó rendszeres létszám-leépítésekre és a közalkalmazotti fizetések problémáira. A 2008-2011 közötti időszakban az oktatói létszám 21 fővel, 12%-kal csökkent, a nem oktatói besorolású munkatársak száma szinten maradt. Mivel időközben mind az egyes képzési formák (mesterképzés, felsőfokú szakképzés) száma, mind a hallgatói létszám bővült, a hatékonyság nőtt. A két új kari mesterképzést is sikerült megoldani új oktatók alkalmazása nélkül. Az oktatók oktatási terhelése azonban igen magas, a terhelés egy részét az oktatók számára fizetés-kiegészítést jelentő képzésekben való részvétel adja.

A kar oktatóinak korösszetételén – a legutóbbi MAB-észrevételek nyomán – csak szerény mértékben sikerült javítani. Míg a 29 évesnél fiatalabb korosztályok bevonása továbbra sem megoldott, a 30-39 éves korosztály már jelentősebb létszámban van jelen, miközben a 46-54 évesek aránya nőtt. A 60 év felettiek aránya, bár némileg csökkent, továbbra is viszonylag magas, az oktatók közel 18%-a nyugdíjas, ami ugyan felsőoktatási összehasonlításban nem kiemelkedően magas arány, s hozzájárul a tapasztalt, nagy tudású vezető oktatók révén a kar színvonalas tevékenységéhez, mégis mutatja az oktatói kar kedvezőtlenülé vált korfáját. Továbbra is kevés az oktatást életpályának tekintő fiatal, valamint az idegen nyelvet anyanyelvként beszélő oktató. A korfa javítását a kar láthatóan kiemelt kérdésként kezeli. Ezt jelzi, hogy egyrészt a megüresedett státuszokat már eleve tudományos minősítéssel vagy doktorjelölti jogviszonnyal rendelkező fiatalokkal tölti be, másrészt a saját hallgatókra/oktatókra alapozott utánpótlás-nevelés keretében a felvett fiatal oktatókat szakmai-kutatási támogatásokban részesíti, azaz kiemelten támogatja a tudományos képzésekben és a tudományos címek megszerzését eredményező eljárásokban résztvevőket. Ezt jelzi a költség-hozzájárulás nyújtása, a rugalmas tantervi óraterhelés, a hazai és nemzetközi konferencialátogatások és kutatói tanulmányutak támogatása, illetve az éves *Tudományos Díj* odaítélése. Az ezirányú további erőfeszítések fontosak.

Hallgatói létszámadatok

A kar hallgatói létszámadatai azt tükrözik, hogy a vizsgált időszakban javítani tudta a pozícióját a gazdasági felsőoktatásban. A hazai felsőoktatási rangsorokban a média-felmérések eredményei alapján a kar – képzési színvonala, munkaerőpiaci kapcsolatai és szolgáltatásai révén – nemcsak a hallgatók, hanem a munkaerő-közvetítők és a foglalkoztatók körében is kiemelt helyezést szerzett a hasonló profilú intézmények között. A vizsgálat idején összesen több mint 4500 hallgatójuk volt, a költségtérítéses képzésben résztvevők aránya meghaladja a kétharmadot. A vizsgált időszakban az államilag támogatott hallgatói létszám közel felével, míg a költségtérítéses hallgatói létszám ötödével növekedett. A létszámemelkedés részben a képzések népszerűségét jelzi, ugyanakkor a több új felsőfokú szakképzési és két mesterképzési szak indítása is eredményezi.

Az alapképzésben a nappali képzés hallgatóinak létszáma a vizsgált időszakban másfélszeresére emelkedett, míg a levelezőké lényegében szinten maradt. A nappali munkarendben tanulók létszáma elsősorban a *kommunikáció és médiatudomány* szakon emelkedett, de jelentősen bővült a *nemzetközi gazdálkodás* szak magyar nyelvű képzésén, és a *kereskedelem és marketing* szakon is. Valamelyest nőtt a létszám a *nemzetközi gazdálkodás* szak nappali munkarendben folyó idegen nyelvű képzésén is. Nyilvánvaló, hogy a kar versenyképességét jelentős mértékben javítja a számos idegen nyelvű alapképzési lehetőség (akár kettős diplomaszerezéssel!) A mesterképzési létszám dinamikusan növekedett, rendkívüli érdeklődés és magas felvett hallgatói létszám volt jellemző. A beiskolázásokat a karnál a mesterszakokon – elsősorban a levelező képzésben – komoly túljelentkezés előzte meg. A jelentkezők felvételét kizárólag az államilag támogatott férőhelyek keretszámai és a kari kapacitások korlátozták.

Felsőfokú szakképzési kínálatuk bővült, 2011-ben hét szakon, megduplázódott hallgatói összlétszámmal folyt a képzés. A legnépszerűbb a *nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző* szak, az összlétszám harmadát képviselve. A létszámnövekedés oka a képzési

kínálat bővítésén túl a sikeres felvételit követő kreditpont-beszámítási lehetőség a szakiránynak megfelelő alapképzésbe. 16 szakirányú továbbképzési szakjuk közül az indítandókról a jelentkezők számát figyelembe véve félévenként dönt a vezetés. Ezekben a kizárólag költségtérítéses képzésekben jelentős hallgatói létszám-visszaesés történt – ésben a mesterképzések bővülő kínálatának, részben pedig a munkáltatók csökkenő munkaerő-képzési költségeinek betudhatóan. 2011-ben – a *logisztika és szállítmányozás* továbbképzési szak indítása, másrészt a *társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács* szak iránti növekvő érdeklődés nyomán – a létszám emelkedni kezdett. Az új kurzusok keresletváltozáshoz igazodó meghirdetését példázza az *elektronikus üzleti menedzsment, élelmiszermarketing, bormarketing* képzés is.

A hallgatói létszámadatok jövőbeli alakulására a korábbi trendek csak kevéssé lesznek iránymutatók, mivel az állami finanszírozású képzés kerete várhatóan jelentősen lecsökken. Kérdéses tehát, hogy a kar által kínált képzés a költségtérítés előtérbe kerülése nyomán mennyire marad vonzó lehetőség a hallgatók számára. A probléma súlyát jól érzékelteti, hogy jelenleg az alapképzésben résztvevő hallgatók 62%-a, a mesterképzésbeliek 92%-a, a felsőfokú szakképzésben tanulók 96%-a államilag finanszírozott.

Az infrastruktúra

A kar helyzete a tárgyi feltételeket illetően jó, a rendelkezésre álló tantermek száma és kapacitása elegendő az oktatási feladatok ellátásához, minekután az előző akkreditációs vizsgálat óta rendkívül sokat javult. Az oktatók számára adott a korszerű oktatástechnikai eszközök használata (projektor, írásvetítő, videomagnó, DVD-lejátszó, TV és interaktív tábla). Az előadók és a szemináriumi termek mindegyike az intézmény belső hálózatába kötött számítógéppel, projektorral rendelkezik, s a kar nagy részén wifi-elérés vált lehetővé. Bevezetésre kerültek az elektronikus oktatást segítő (CooSpace és Moodle) programok. Megvalósult a hallgatói kérelmek elektronikus kezelése (Modulo rendszer), valamint bevezetésre került az elektronikus leckekönyv. A karon folyó nyelvoktatás céljára és a multimédiás gyakorlatokhoz szükséges alkalmazásokat megfelelő informatikai felszereltségű tantermek biztosítják. Az informatikai infrastruktúra megfelelő színvonalon szolgálja ki a képzéseket és a kutatás-fejlesztési munkákat.

Együttműködés a BGF többi karával

A vizsgált időszakban az intézményi integráció tartalmi és szervezeti szempontból egyaránt mélyült, mely megmutatkozik az át-oktatásban, a karok közös kutatásaiban és az infrastruktúra közös használatában. Sajátos helyzet, hogy a *kereskedelem és marketing* alapképzés egyidejűleg két karon folyik, a Külkereskedelmi Kar a KVIK-el „közös képzésként” hirdeti, a KVIK angol és német nyelven. A kereskedelmi tárgyak oktatását döntő részben a KVIK, a marketing ismereteket a KK tanszékei látják el, angol nyelven is, közös marketing-kommunikáció szakirányt is indítottak. Az időközben indult mesterképzések (*marketing, nemzetközi tanulmányok*) ugyancsak szükségessé tették a karok közötti át-oktatást.

Erősödött a karok közötti tudományos együttműködés, ezt évenként közösen szervezett konferenciák, továbbá eseti pályázatok, közös kutatások, publikációk készítése jelzi. A kar egyik vezető oktatója irányítja a 2010-ben megalakult *Kutatóközpontot*, amely intézményi szinten koordinálja a kutatási projekteket, a publikációs és innovációs tevékenységet, szervez workshopokat és jelentet meg kiadványokat. A Kutatóközpont munkatervében szereplő kutatási programok közül három (társadalom- és gazdaságfejlesztés, szociálpszichológia, szolgáltatások kockázatmenedzsmentje) a kar irányításával, illetve részvételével valósul meg. A Kutatóközpont keretében működő *Anglia Ruskin University (ARU) Collaborative Research Centre* témavezetőinek többségét is a kar vezető oktatói adják.

Az integráció az *infrastruktúra közös használata* terén, az épületek kedvező elhelyezkedését kihasználva is megvalósul. A magyar nyelvű *marketing* mesterképzés számos tantárgyának oktatása a Markó utcai központi épületben folyik. Az itteni multifunkciós térből a kar újabban két további helyiséget is használ: a felsőfokú szakképzésben résztvevő hallgatók szakmai gyakorlatukat az *Idegennyelvi és Kommunikációs Tanirodában* és a *Fókuszlaborban* tölthetik. Ugyancsak a Markó utcai épületben zajlik a kar idegen nyelvű képzései közül az ARU-val kettős diplomát nyújtó alapképzés, továbbá szintén a kar szervezésében, oktatóinak részvételével az ARU-nak – a teljes BGF (és egyéb közgazdaságtudományi társintézmények) végzettjei számára biztosított – *MA in International Business* elnevezésű székhelyen kívüli képzése.

Kevésbé valósult ugyanakkor meg az integráció a kar *könyvtára* és a többi kar könyvtára között, a karok továbbra is egymástól eltérő integrált könyvtári rendszereket használnak. Más karokról érkező hallgatók azonban csak elenyésző számban használják a kar könyvtárát.

2.3. A kar kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotói tevékenység és gazdálkodás eredményeire; a kar hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

Jelentősebb tudományos publikációs, K+F+I és pályázati eredmények

Tekintettel a legutóbbi akkreditáció során a MAB-nak a kari kutatóműhelyek erősítésére irányuló megállapítására, a kar a vizsgált időszakban a kutatás kérdését hangsúlyosan kezelte. Ennek eredményeként erősödött a tudományos aktivitás. A kar, ahogyan az intézmény egésze is, főként az alkalmazott kutatások területén tud tudományos eredményeket produkálni, s csak ritkábban végez alapkutatást. A főiskola egészét tekintve számszerűen a legjelentősebb tudományos publikációs tevékenység a kar oktatógárdájához kapcsolódik.

A karon folyó kutatómunkára kedvező hatást gyakorolt a *Kutatóközpont* felállítása, mivel az nemcsak a tudományos kutatást és a tehetséggondozást mozdította elő, hanem lehetővé tette nemzetközi pályázatok benyújtását is, elősegített újabb nemzetközi szervezetekbe történő belépést, s megnyitotta az utat nemzetközi doktori iskolákkal történő együttműködésre is. A kutatói feladatokat a karon három teljes- és egy részmunkaidős kutató látja el, akik emellett még oktatnak is. A karon a már meglévők (pl. *Magyar Külgazdasági Stratégia* műhely) mellett új kutatóműhelyek is alakultak (a *Nemzetközi Gazdálkodás Intézetben*), tovább bővült a Társadalomtudományi Intézet *Társadalmi Innovációs Műhelyének* tevékenysége is. A műhelyeknek kutatási tervük, szervesen egymáshoz kapcsolódó kutatási témáik és közös publikációs elképzeléseik vannak. Újabb műhelyek szerveződnek a világgazdasági tanulmányok, a nemzetközi ügyletek, a külkereskedelem-technika és a nemzetközi szállítmányozás témakörben. A stratégiai kutatások további erősítését indokolja, hogy a kutatási témák kiválasztására és a pályázatok beadására inkább a kapcsolatrendszer és az aktuális lehetőség van hatással, mint a több évre kialakított tudományos program.

Kutatási eredményeik jelentős részben az oktatáshoz közvetlenül kapcsolódó jegyzetek, példatárak, esettanulmányok és egyéb oktatási segédanyagok, emellett oktatóik rangos hazai kiadványban is publikáltak szerzőként vagy szerkesztőként. A vizsgált időszakban éves átlagban mintegy 170-250 hazai és külföldi tudományos közleményük jelent meg. A publikációk tudományos súlyának megítélését nehezíti, hogy a számszerű kimutatásban nem válnak szét a tudományos ranggal rendelkező orgánumban és az egyéb helyeken megjelent publikációk. A kar gondozásában negyedévente jelenik meg az *EU Working Papers* c. kiadvány, a kari *Szakmai Füzetek*, valamint az ugyancsak negyedéves *Médiakutató* folyóirat, melynek a kar egyben társkiadója is.

A vizsgált időszakban jelentősen nőtt a konferencia-részvételi aktivitás. A kari tudományos publikációs tevékenységet számottevően ösztönzi egyrészt az évente kiírt és odaítélt *Kari*

Tudományos Díj, továbbá a Kutatóközpont által bevezetett pályázati rendszer, mely a konferenciárésztétel és a publikációs tevékenység támogatására szolgál. Részben ennek is köszönhető, hogy az előző időszakhoz képest megszorodott a nemzetközi konferencia-előadások száma.

A kar gazdálkodásának eredményei

A kar gazdálkodása és pénzügyi tevékenysége a vizsgált időszakban összességében eredményes volt, ami takarékos gazdálkodást, illetve stabil pénzügyi helyzet megőrzését jelenti. A bevételek növekedésében szerepe volt – a mesterképzések elindításával – az államilag támogatott hallgatói létszám növekedésének, valamint a saját bevételek, ezen belül a hallgatói költségtérítésekből származó bevételek emelkedésének. A jelentős bevételi növekmény eléréséhez nagyban hozzájárult a sikeres pályázati tevékenység is. A kar finanszírozási helyzetét döntően befolyásolta, hogy a költségvetési támogatás 2006-tól 2008-ig folyamatosan növekedett, 2009-ben visszaesett a 2006. évi szintre, majd 2010-ben ismét emelkedett. A központi források szűkülése miatti támogatási bevétel-csökkenést a kar a belföldi és külföldi finanszírozású pályázatok és a K+F tevékenység fokozásával próbálta kompenzálni, és növelte a szakképzési hozzájárulásokból származó bevételeit. Az évenkénti költségvetési kiadások legnagyobb részét, közel kétharmadát a személyi juttatás és a hozzá tartozó járulék tette ki. A beruházási kiadások legfőbb forrása a szakképzési hozzájárulás, illetve a pályázatok voltak. A kart támogató cégek megnövekedett szakképzési hozzájárulásainak befizetéseit a kari oktatástechnikai és számítástechnikai eszközök korszerűsítésére használták fel.

A jövőre nézve a kar gazdálkodása szempontjából nagy bizonytalanságot jelent a képzési keretszámok, ezen belül az államilag támogatott módon felvehető hallgatók számának *alakulása*, valamint a szakképzési hozzájárulás változása.

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A kar minőségértékelési, minőségfejlesztési rendszere mind szervezetében, mind pedig gyakorlatában – a BGF többi karához hasonlóan – kiválóan illeszkedik az intézményben kialakított egységes keretrendszerbe. A kar feladatok előkészítését és koordinálását a kar minőségügyi operatív bizottsága látja el, melynek tagjai a kari minőségügyi felelős, a kari intézetek minőségügyi megbízottjai, egyéb meghívott képviselők (hallgatói önkormányzat, további kari munkatársak), illetve a minőségértékelés munkáját támogató két belső auditor.

A minőségértékelés és megvalósításának módja megegyezik az intézményi *Minőségirányítási Kézikönyv*ben foglaltakkal. A kar évente végez önértékeléseket a főiskola minőségbiztosítási és értékelési bizottsága által kialakított, a *Minőségügyi Iroda* által rendelkezésre bocsátott kérdőívek alapján, melyek eredményei mentén intézkedési tervet alakít ki, az intézkedési terv pedig monitorozásra kerül. A karon folytatott gyakorlat a Minőségügyi Iroda vezetőjének oktatási, tudományos kötődése, illetve a karon meglévő, magas szintű marketingkutatói kompetencia eredményeként a főiskolai gyakorlat egyfajta műhelyének, továbbfejlesztési helyszínének tekinthető. A kar rendszeresen alkalmaz a minőségértékelést kiegészítő, árnyaló vagy esetenként fejlesztő vizsgálatokat, így többek között a hallgatói elégedettség kvalitatív, szemi-kvalitatív vizsgálatát, az oktatás frontvonalában jelentkező helyzetek megoldásának vizsgálatát, a marketing mesterszak kísérleti értékelését. Elismerésre méltó minőségfejlesztést támogató kari specifikum a marketing és a TQM képzés becsatornázása a kari minőségértékelés folyamatába. A megelőző akkreditáció óta a kar átfogóan fejlesztette minőségfejlesztési eljárásait, melynek számos eredménye született (így a kari és karközi együttműködésekben megvalósított K+F fejlesztése, a munkaerőfejlesztés rendszerének átfogó kidolgozása, a stratégia-alkotási, monitorozási gyakorlat fejlesztése stb.). A továbbfejlesztés irányaként – a rendelkezésre álló elégedettségi adatok bőségéből, a kvalitatív, magyarázó jellegű

háttérinformációból következően – előrejelző mutatók fejlesztése (főiskolai szintű tesztelése), benchmark jellegű összehasonlítások végzése emelhető ki.

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

A kar a képzési kínálatát, oktatási programjait és a hozzájuk kapcsolódó részletes tantárgyi tematikát a honlapon teszi közzé, így biztosítja a programok nyilvánosságát és hatékony elérhetőségét. A vizsgált időszakban a kar kiemelt figyelmet fordított a hallgatók beiskolázásának növelésére, különösen az újonnan bevezetett szakok esetében, média-hirdetési kampányokkal, nyílt napok szervezésével, tájékoztató kiadványokkal és a közösségi oldalakon történő megjelenéssel. Ugyancsak e célt szolgálja a már végzett hallgatók, a középiskolák, az üzleti szféra, a közigazgatási intézmények, valamint a civil szervezetek célzott megkeresése. E téren a kar igen hatékonyan működik.

A kar programjai szakmailag színvonalasak és logikus felépítésűek, a szakok/szakirányok indításánál, kialakításánál messzemenően figyelembe veszik a várható piaci igényeket. Az alapképzésben korábban tapasztalt színvonalkülönbség eltűnően van. Egyes szakterületek oktatói utánpótlás nevelése – a korfát figyelve – továbbra is kiemelt feladat. A mesterszakokon a képzésbe az oktatói gárda „krémjét” vonták be, így ott a képzés megfelelő színvonala eleve biztosított. A Diplomás Pályakövetési Rendszer aktív hallgatókra vonatkozó felmérései azt támasztják alá, hogy a válaszadók többsége elégedett az oktatás színvonalával, és érzelmileg is kötődik a karhoz.

A hallgatók képzéséhez jelentős támogatást jelent a külföldi résztanulmányok végzése. A hallgatói kiutazások iránti érdeklődés némileg visszaesett, amit részben az ösztöndíjak összegének csökkenése, részben pedig a külföldi tanulmányok szakmai gyakorlatként való beszámíthatóságának megszűnése okozott. A kiutazók számát az első két évben előírt magas kreditszám megszerzése is visszafogja, mely követelménnyel a hallgatók a beiratkozáskor még nincsenek eléggé tisztában. A beutazó hallgatók száma jelentősen nőtt, főként mivel bővült a kínált idegen nyelvű kurzusok választéka.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere, az oktatás eredményessége

A hallgatói teljesítmények értékelése a karon – hasonlóan a BGF többi karához – az érvényben lévő intézményi szintű szabályzatokhoz kapcsolódó kari eljárási rendek alapján történik. Leggyakrabban az írásbeli számonkérést (írásbeli kollokvium, esettanulmány, házi dolgozat, utóbbiak évközi zárthelyi dolgozattal, szemináriumi feladatokkal kombinálva) alkalmazzák, szóbeli kollokviumra ritkábban, csökkenő arányban kerül sor annak ellenére, hogy ez javítja a hallgatók kommunikációs készségét. A szóbeli tudásértékelés inkább a szemináriumokon történik csoportos vagy egyéni prezentációk és egyéb szereplések figyelembevételével. Az írásbeli vizsgák számítógépteremben zajlanak, a Moodle, illetve a Coospace programok alkalmazása gyorsítja a kiértékelést. Kismértékben, de fokozatosan nőtt a karon a nappali képzésben az ismétlővizsgák aránya, az összes vizsgához viszonyítva majdnem egyharmad, és hasonló ez az arány a levelező képzésben a gazdaságtudományi/üzleti szakok esetében is, míg a *kommunikáció és médiatudomány* szakon alacsonyabb. Ezért különösen üdvözlendő, hogy egyes tantárgyakból a kar rendszeresen indít felzárkóztató kurzusokat. Az utóvizsga-arány növekedése mögött a középiskolai felkészítés színvonalasítása, illetve a hallgatók alacsonyabb motiváltsága húzódik meg. Gyakori jelenség, hogy az előtanulmányi kötelezettségek teljesítésének csúszása, illetve a tantárgyak előírt egymásra épülése miatt a hallgatók élnek a passzív félév lehetőségével. A nyelvoktatás területén kiemelkedő hagyományokkal rendelkező kar esetében különösen szembetűnő, hogy a sikeres záróvizsgát tett, de nyelvvizsgával nem rendelkezők aránya 40% körül mozog. A hallgatók az abszolútoriumot általában közel egy évvel később szerzik meg.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

A karon a tudományos fokozattal rendelkezők száma a vizsgált időszakban dinamikus fejlődést mutatott. Az Intézményfejlesztési Terv által 2011-re meghatározott 30%-os célértéket már 2010-ben elérték, azóta jelentősen túl is haladták. A legutóbbi akkreditáció idején a kar teljes és részmunkaidős oktatóinak még csak egynegyede volt minősített, ez a szám 2008-ra 8%-kal, 2009-re 13%-kal, 2011-re pedig további 20%-kal növekedett, s ez a lendületes növekedés gyakorlatilag valamennyi szakterületükre kiterjed. A karon a teljes oktatói és kutatói létszámban a minősítettek száma jelenleg **61 fő**, aránya **48,4%**. Figyelembe véve, hogy jelenleg 39 fő folytat PhD tanulmányokat, ez az arány a következő években jóval 50% fölé emelkedhet. Oktatói nagy többségének több idegen nyelvből van nyelvvizsgálója, s ez nemcsak a szaknyelvi oktatáshoz teremt jó feltételeket, hanem az egyes alap- és mesterképzési szakok idegen nyelven történő oktatásának fokozatos szélesítéséhez is. A kar oktatói állománya, elsősorban a „főállásúak”, továbbá a részmunkaidős oktatók, a meghívott külső hazai és külföldi előadók szakmájuk elismert képviselői. A karon a több diplomával, illetve tudományos minősítéssel rendelkezők aránya főiskolai összehasonlításban is jelentős.

Tanévenként 4-5 oktató utazik Erasmus-támogatással külföldre, és tart előadásokat a főiskola partnerintézményeinél. Üdvözlendő a kar vezetésének törekvése, hogy a csereprogramok keretében beutazó vendégoktatókat is minél intenzívebben bekapcsolja az idegen nyelvű képzésekbe, illetve a mesterképzéseik idegen nyelven oktatott szaktárgyaiba. A tanulmányutak során szerzett szakmai és módszertani tapasztalatok tapasztalhatóan beépülnek az itthoni oktatási folyamatba.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A tananyag-ellátottság megfelelő, a tankönyvek egy része az intézeti munkatársak által írott könyv, illetve jegyzet. A kar vezető oktatói, kutatói munkájának eredményeként az elmúlt években is számos korszerű tananyag (tankönyv, szakkönyv, jegyzet, tanulmány-kötet, példatár, esettanulmány) jelent meg, a 2006-2011 közötti időszakban közel ötven. Ugyanakkor az elektronikus tananyagok, segédletek többsége ma még az egyes tantárgyak előadóinak az interneten hozzáférhető diasoraira/prezentációira, illetve a munkatársak által folyóiratokba, periodikákba írt, elektronikusan is hozzáférhető tanulmányaira korlátozódik. Az elektronikus tananyagok alacsony arányán célszerű a jövőben javítani.

A tanulás támogatására további lehetőség a kar könyvtára, sajnálatos, hogy gépparkja elöregedett, nem tud új számítógépeket beszerezni, csupán a máshol leselejtezett gépeket használja. A kari gazdálkodás kiegyensúlyozottan biztosítja az állandó állományalakítást, évente nagyságrendileg hasonló összeget fordítanak dokumentumbeszerezésre, ami magában foglalja az adatbázis-, a folyóirat- és könyvvásárlást.

A karhoz tartozó kollégium az oktatási épülethez közel helyezkedik el, a saját kollégiumi kapacitást egy másik kar kollégiumában kapott férőhelyek egészítik ki. A hallgatói tanácsadásban fontos szerepet tölt be a *Karrier Iroda*, mely évtizedes múlttal rendelkezve biztosít hatékony kétoldalú csatornát a hallgatók szakmai gyakorlat- és álláskeresése, illetve a gyakornokokat kereső cégek számára, akik a rendezvényeken a hallgatói tanácsadáshoz és karrierépítést támogató programokhoz HR szakembereiket adják. Fontos esemény e téren az évente megrendezésre kerülő *Külker Karrier nap és Állásbörze*.

További rendkívül hasznos támogatást jelent a hallgatók számára a 2010-ben létrehozott *Mentorközpont*, valamint az *Alkalmazott kommunikációs intézeti tanszék* által biztosított pszichológiai-mentálhigiénés tanácsadás.

A hallgatók és az oktatók sportolási lehetősége számottevően javult a karhoz tartozó sportcsarnok teljes felújításával.

3.6. Belső információs rendszer

A vezetői információk terén a személyes információtovábbítás a karon jól kiépült, hetente vezetői értekezleteket, negyedévente kibővített Dékáni Tanácsi ülést, évente összehívott összdolgozói értekezleteket tartanak. A *Vezetői Információs Rendszer* és a *Diplomás Pályakövetési Rendszer* várhatóan az idén válik a vezetői alkalmazások aktív részévé. A hallgatók és egyéb partnerek felé történő információáramlás támogatása érdekében a kar számtalan alkalmazást használ, így a hallgatók előrehaladásával, teljesítményével kapcsolatos információk kezelése érdekében a *Neptun* rendszert, a tanulmányi ügyvitel hatékonyságának fokozása érdekében a *Modulo* rendszerét, az oktatás támogatása érdekében a *CooSpace* és a *Moodle* rendszereket, általános további információátadás érdekében a *Sharepoint*-ot. A sokféle elektronikus rendszer azonban nehézséget is jelent a hallgatók számára, azaz a naprakész tájékozódás még nem zökkenőmentes. A felmérések azt jelzik, hogy az információk nem jutnak el maradéktalanul a hallgatók egy részéhez, az információáramlás hatékonyságát így még javítani kell.

E fentiekén túl a kar rendezvények széles spektrumával támogatja a partnerek, hallgatók felé irányuló kommunikációt (így például *Mindentudás Egyeteme a Külkeren*, *Nyelvi Szakmai Napok*, *Külker Karriernap*, *Állásbörze*, a partnerek visszacsatolása érdekében a szakmai tanácsadó testületek ülései).

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása, honlap

A közvélemény tájékoztatásának a kar esetében is az egyik legjobban kialakított eszköze a kar (illetve a főiskola) honlapja, mely rendkívül széleskörű és korrekt információkat nyújt a képzési programokról, azok kimeneteiről, a szereshető végzettségekről, a képzési programok oktatási, tanulási, teljesítményértékelési eljárásairól. A kar az elvárásait, az irányultságát, a pályaképet rendezvényeken keresztül is (FrancoForum, Educatio Kiállítás, Pályaválasztási Kiállítás, Karriernapok, Állásbörze) kommunikálja. A közvélemény tájékoztatása terén fejlesztendő terület a jelenlegi és volt hallgatók észrevételeinek, elhelyezkedési adatainak rendszeres kommunikációja.

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

Az önértékelésként elkészített C-SWOT analízis összességében reális képet fest a kar erősségeiről, gyengeségeiről, a továbbfejlődés lehetőségeiről, veszélyeiről és korlátairól, ugyanakkor kevésbé érzékelteti az egyes kérdések súlyát. Helyes iránynak látszik a hazai és külföldi költségtérítéses hallgatók számának növelése – kihelyezett kurzusokkal, vállalati ösztöndíjakkal, az idegen nyelvű képzések bővítésével, külföldi partnerekkel közös képzések keretében, a kettős diplomák rendszerének további fejlesztéseivel –, ami természetesen együtt kell hogy járjon a tananyagok korszerűsítésével.

III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára

- Tovább kell bővíteni az idegen nyelvű képzéseket, valamint a már most is eredményesen működő nemzetközi együttműködések számát és formáját a nemzetközi partnerekkel való szorosabb, közös képzésre is kiterjedő kapcsolatok szervezésével.
- A lemorzsolódás a jövőben kiemelt figyelmet igényel, annak mértéke már ma is jelentősen meghaladja az átlagos mértéket.

PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI KAR AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

<p style="text-align: center;">BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA</p> <p style="text-align: center;">Pénzügyi és Számviteli Kar</p>	<p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>
---	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. Korm. rend. 5. sz. mellékletének a karalapításra vonatkozó előírásai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Karát a MAB karként akkreditálja**, mert

- A kar különböző képzési szintek (alapképzés, mesterképzés, osztatlan mesterképzés, doktori képzés, felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú továbbképzés) közül legalább kettőben szervez oktatást⁶.
- Rendelkezik az oktatott szakokhoz, azok számához, a tudományági sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel, továbbá megfelelő infrastruktúrával és adminisztrációval.
- A kar magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat és a főiskola más képzéseinek alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. Ennek alapján a főiskolán biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.

A 79/2006. (IV.5.) Korm. rendeletben a karlétesítés minimális feltételei között szereplő számszerű adatok a kar vonatkozásában a következők:

- A kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók létszáma eléri a 40 főt, mindösszesen **107 fő**.
- Különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában eléri a 200 főt, mindösszesen **5023 fő**.
- Alap- és mesterszakokra számítva az egy szakra felvett hallgatók átlagos száma eléri a 80 főt, mindösszesen **680 fő**.

⁶ Ld.: a Függelékben felsorolt szakok jegyzékét

II. A kar működésének és szervezetének minőségértékelése

1. A kar általános helyzetképe

A BGF Pénzügyi és Számviteli Kara olyan széles látókörű, a vállalkozások által elismert és keresett diplomás szakembereket bocsát ki, akik korszerű, elméletileg megalapozott, alkalmazás-kész és piaci igényeknek megfelelő ismeretekkel és kellő szakmai gyakorlattal rendelkeznek, képesek az üzleti életben és a közigazgatásban egyaránt helytállni, önállóan munkát végezni és munkafolyamatokat irányítani. A karon biztosítottak a színvonalas képzés és tudományos kutatás személyi és tárgyi feltételei. A kar dolgozói kiválóan felkészült, lelkes, motivált, az intézmény irányt elkötelezett szakemberek, ízig-vérig PSZK-sok.

A karon 2006 óta működik a BGF minőségbiztosítási rendszerének kari alrendszere, melynek alapelveit a *Minőségirányítási Kézikönyvében*, valamint a kapcsolódó eljárásokban fektették le. A kari vezetés magatartásával és részvételével biztosítja a minőségirányítási rendszer hatékony működését.

A kar követi a BGF-szinten megfogalmazott stratégiai célokat, és saját célrendszerét is ehhez igazítja. Szerepe, fejlődésének sikere kulcsfontosságú a főiskola egésze szempontjából. Az egységes rangsoroláson alapuló felvételi eljárás bevezetése, a demográfiai helyzet romlása, a felsőoktatási kínálat növekedése, valamint az észak-magyarországi régióban megnyilvánult erőteljes leszakadás kedvezőtlenül érintette a salgótarjáni intézetben folyó képzést.

2. Szervezet és működés: helyzetkép és a folyamatok értékelése

2.1. A kar szervezete, vezetési rendszere a küldetésnyilatkozat tükrében

A kar szervezeti felépítése szervesen illeszkedik az intézményi szinten keretrendszerként működő mátrixstruktúrába. A menedzsment évente önértékeléssel méri fel munkája hatékonyságát, és elindult a kari vezetés vezetésfejlesztési programja is, melyet tréning formában valósítanak meg. A szervezet másik jellemzője a stabil szabályozási környezet. A szervezeti egységek kialakításának az alapja az oktatási és a tevékenységenkénti funkcionalitás. Minden szervezeti szinten havi rendszerességgel tartanak értekezleteket, és évente készít a menedzsment önértékelést, mellyel munkájuk hatékonysága is mérhetővé válik. A kari vezető tehermentesítése és a koncentráltabb irányítás érdekében visszaállították a tudományos és nemzetközi dékánhelyettesi funkciót, illetve létrehozták a kari *Mesterképzési és Távoktatási Központot* a mesterszakos hallgatók speciális igényeinek kielégítésére.

A kar a képzés gyakorlati jellegének megőrzése és fejlesztése érdekében a gazdasági élet főbb szereplőivel rendkívül szoros kapcsolatot épített ki, bevonva őket a kari stratégia kialakításába, a tananyagok aktualizálásába, a szakmai gyakorlati helyek bővítésébe, illetve a végzett hallgatók elhelyezkedési esélyeinek növelésébe. Ezt példázza a Szakmai Tanácsadó Testület, a Vállalati Kapcsolatok Irodája, valamint az Alumni Véndiák Szövetség.

2.2. Az akkreditációs feltételek teljesítésének tényszerű bizonyítékai

A karnak sikerült egy elméletileg megalapozott, korszerű szakmai ismeretek átadását célzó, a piaci igényeknek megfelelő, gyakorlatorientált, vállalatok által elfogadott, több lábon álló képzési struktúrát és megfelelő kutatási tevékenységet kialakítani. Két képzési területen (gazdaságtudományok, informatika), négy alapszakon és két mesterszakon folytat képzést, emellett nagyszámú szakirányú továbbképzést, valamint felsőfokú szakképzéseket is szervez és gondoz.

A teljes időben foglalkoztatott oktatók száma meghaladja a 100 főt. Az oktatók többsége speciális képzettséggel (mérlegképes könyvelői, okleveles könyvvizsgálói, adótanácsadó) és többéves szakmai gyakorlattal, tapasztalatokkal is rendelkezik. A teljes munkaidős oktatói

létszám 45%-a 55 év fölötti, s bár a minősített oktatók és kutatók aránya az elmúlt három évben a kétszeresére emelkedett, arányuk még így is csak 33,6%. A kar oktatói a kötelező óraszám felül külön díjazás ellenében oktatnak a főiskola különböző szintű, munkarendű és finanszírozási formájú képzéseiben, ez nagy leterheltséghez vezet. A karok közötti át-oktatást az alapozó és a szakmai intézetek igényeinek megfelelően az intézetigazgatók koordinálják. A kar oktatási feladataink volumene mindenképpen igényli óraadó tanárok igénybevételét. Vannak olyan félévek, amikor az óraadók aránya a „főállású” oktatók kétharmadát is eléri. Kurzusonként legalább egy vállalatvezető is bekapcsolódik az oktatásba, vizsgáztatásba, valamint segíti a SAP és egyéb rendszerprogramok készségszintű elsajátítását.

A versenyképesség fokozása, a piaci igényekhez való igazodás és a nemzetközi kapcsolatok megerősítése céljából 2008-tól folytatnak angol nyelven is alapképzést. A beiratkozott hallgatók száma 2008-ban 24, 2009-ben 15, 2010-ben 24 és 2011-ben 16 fő volt. A hallgatók többsége jelenleg még magyar anyanyelvű, nyelvtudásuk eltérő, de az angol nyelven oktatott tantárgyak megértéséhez elegendő. A képzésben még kevés a külföldi hallgató, (2 kínai, 1 szlovák, 1 ukrán), de részt vehetnek az órákon a külföldi Erasmus hallgatók, illetve 2012-től kezdve a magyar nyelvű képzésben tanuló hallgatók is, maximum három tárgy erejéig. A magyar nyelvű tantervével azonos tárgyakat oktatják angol nyelven, illetve ebbe beépítik a nemzetközi sajátosságokat. A kötelező szakirodalom: angol nyelvű szakkönyvek, valamint az oktató által készített előadási anyagok és példák, az ajánlott szakirodalom: angol és magyar nyelvű szakkönyvek, folyóiratok, internetes oldalak.

Az infrastruktúra adott, az oktatáshoz szükséges helyiségek megfelelőek, de a tanszékeken a zsúfoltság igen nagy.

2.3. A kar kulcsfontosságú eredményeinek értékelése, különös tekintettel a kutatási, fejlesztési, alkotói tevékenység és gazdálkodás eredményeire; a kar hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

A karon folyó kutatásokra elsősorban az egyéni kutatómunka jellemző, melynek eredményeként évente több szakmailag kiemelkedő tankönyv, jegyzet és oktatási segédanyag készül el, s ezek a kar alap- és mesterképzésein kívül más intézményekben is használt irodalmak. Ezen kívül az élénk kutatási tevékenység bizonyítékai még: számos hazai és nemzetközi konferencián való részvétel, három saját szervezésű konferencia, szócikkek, sikeres OTKA pályázat a közpénzügyek témakörében, gazdaságfejlesztési tanulmányok írása az önkormányzatok részére, illetve szakmai tanácsadások és előadások tartása vállalatvezetők részére.

A kar nemzetközi kapcsolatai, elsősorban az Erasmus-megállapodások bővülésének köszönhetően, jelentősen élénkültek. *Szlovákia, Románia, Franciaország, Belgium, Hollandia és Finnország* főiskoláival hallgatói és oktatói csereprogramokat bonyolítanak le. Francia és román partnerekkel közös tananyag-korszerűsítési program indult EU-s pályázat keretén belül.

A kar gazdálkodása mindeddig stabil és kiegyensúlyozott volt, mert a kari bevételek több mint a felét az állami támogatás tette ki. Ennek jövőbeni megszűnésével együtt is feltételezhető, hogy – a kar gazdálkodását jellemző átlátható, céltudatos, az eredményességet és a takarékoságot növelő elszámolási rendnek, a teljesítménynövelésre ösztönző megoldásoknak és nem utolsósorban a vállalati kapcsolatrendszernek köszönhetően – a kar biztosítani tudja majd a hiányzó forrásokat.

3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

3.1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A Pénzügyi és Számviteli Kar minőségbiztosítási, minőségértékelési tevékenysége a megelőző akkreditációs értékelés óta jelentősen aktívabbá vált. A kar 2007-ben ISO 9001:2001 szabvány szerinti minőségbiztosítási rendszert vezetett be, létrehozva a kari működés folyamati

szabályozását, mérési, értékelési és szervezeti rendszerét. A főiskola és a kar minőségértékelési és minőségfejlesztési rendszerét egymásnak megfelelően, a kar mind az egyedi céljainak, mind a főiskolai keretrendszernek megfelelő rendszert működtet. A minőségirányítás szervezetében, felépítésében még nyomon követhetőek az előző évek párhuzamos fejlesztései: a kari minőségirányítási és értékelési feladatokat a *Minőségbiztosítási és Értékelési Bizottság* látja el, míg az intézményi rendszer kari koordinációjáért a *Kari Minőségügyi Operatív Bizottság* felel. A két bizottság munkájának összehangolása megkezdődött, definiálták az egyes szereplők feladatait, mindkét bizottság munkáját a Minőségirányítási Vezető irányítja, a kar minőségértékelési munkáját pedig négy belső auditor támogatja.

Kiterjedt a mérési-értékelési gyakorlatuk (az elmúlt öt évben 29 minőségértékeléssel összefüggő vizsgálatot bonyolítottak le). Összehangolták a kari *Minőségpolitika és Minőségirányítási Kézikönyvet* a főiskola elfogadott gyakorlatával. Így az intézményi szintű értékelési gyakorlat (az *Európai Kiválósági Díj* kritériumainak megfelelő kérdőíves vizsgálatok, beavatkozási területek azonosítása, intézkedési tervek készítése, megvalósításuk rendszeres monitorozása) éppúgy megfigyelhető, mint ez előbbieket kiegészítése karspecifikus értékelésekkel (általános és oktató-specifikus hallgatói tapasztalatok folyamatoldali és kimeneti számbavétele és értékelése, szakképzéseik minőségértékelése). A kar sajátos helyzetéből következően (a képzések gyakorlatorientációja és a tudományos előmenetel egyensúlyát fenntartandó) különös hangsúlyt fektet az oktatók teljesítmény-értékelésére, a munkaerőfejlesztésre. A salgótarjáni telephelyen folyó képzéseknek a távolságból és az egyediségből fakadó kérdései kezelésére a kar külön stratégia-alkotási és minőségértékelési gyakorlatot alakított ki.

Az elkövetkező időszakban a minőségértékelés fejlesztendő területeként a minőségirányítás szervezetének egyszerűsítése, valamint a szakképzés átalakulásával párhuzamosan az itt kialakított minőségértékelési rendszer újragondolása jelentkezik.

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

A karon az új képzési programok beindítását megelőzi a munkaerőpiac igényeinek felmérése, a társintézmények kibocsátásának, illetve a kar oktatási kapacitásának elemzése. A döntést a Dékáni Tanács, majd a főiskola Szenátusa hozza meg. Ezek után készül el a tanterv, a kreditigények, az oktatói kapacitás-igények, a követelményrendszer. A tantárgyi programokat folyamatosan korszerűsítik. A képzési szintek közötti és azokon belüli átjárási lehetőséget belső szabályok és eljárási rendek kidolgozásával és alkalmazásával segítik. Naprakész ekvivalencia-táblázatok segítik a hallgatók informálódását a már teljesített kreditek beszámításának módjáról.

Fontosnak tartják a kapcsolatfelvételt a középiskolákkal, ezért minden évben kétszer nyílt napot rendeznek, felvételi tájékoztatókat adnak ki elektronikusan és nyomtatott formában is.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere, az oktatás eredményessége

A kreditrendszer bevezetése óta a hallgatók a mintatanterv figyelembevételével egyénileg állíthatják össze tanulmányaik haladási ütemét, a felvett tárgyakat és a vizsgák ütemezését. Az elmúlt években az alapozó képzésben némileg emelkedett az ismételt vizsgák és a tantárgy-újravételek száma, melynek oka a középiskolai felkészítés színvonalosítása, a tanulás melletti munkavállalás, a párhuzamos képzésben való részvétel és a motiváltság hiánya. Gyakori jelenség a passzív félév választása is, melynek következtében a hallgatói tanulmányok átlagosan egy tanévvel meghosszabbodtak. Ennek fő oka a tantárgyak előírt egymásra épülése, az előtanulmányi kötelezettség teljesítésének csúszása. Ugyancsak emelkedett az abszolutóriumot szerző hallgatók száma, akik nem kezdik meg a záróvizsgát, vagy mert nem készültek el a megadott határidőre a diplomadolgozattal (többen a munkahelyük megtartására törekszenek, és tanulmányaik befejezésének halasztását kérik), vagy mert a konzulens nem engedi záróvizsgára bocsátani a hallgatót a dolgozat minősége miatt. Beszédes adat, hogy a hét szemeszteres (3,5

éves) mintatantervet követve a hallgatók mindössze **22%-a** szerez diplomát. Ez az adat komoly minőségi kérdéseket vet fel!

A legtöbb tárgy gyakorlati jeggyel zárul. A számonkérés – a tömegoktatásra jellemzően – túlnyomórészt írásban történik, ami növeli ugyan a vizsgák objektivitását és egységességét, de kevésbé segíti a hallgatók kommunikációs és prezentációs képességet. (A tanszékek felénél a hat félév alatt mindössze egy tantárgyból szerveznek szóbeli vizsgát.) Népszerű a hallgatók körében a házi dolgozat és/vagy esettanulmány készítése is. A sikeres vizsgák érdekében a szemináriumok látogatását kötelezővé tették, ennek ellenére a sikertelen vizsgák aránya feltűnően magas. Az összes oktatott tantárgyat figyelembe véve az érdemjegyek egyharmada elégtelen, de gazdaságmatematikából a vizsgák **68%-a**, pénzügyi számvitelből **66%-a**, számvitel alapjaiból **58%-a**, vállalkozások pénzügyi alapjaiból **49,5%-a**, statisztikából pedig **46%-a** elégtelen!

Kiváló az oktatásszervezési fegyelem, a rendszer mindössze vizsgajelentkezéskor túlterhelt. Dicséretes, hogy a szorgalmi időszakban „zh-heteket” szerveznek, amikor szünetel az oktatás. Normál kurzust mindenki csak egyszer vehet fel. Sikertelen vizsga esetén a hallgató csak vizsgakurzusra, illetve speciális kurzusra jelentkezhets, és csak az első ismétlővizsga ingyenes. A szakdolgozatok témaválasztásánál a *fifo-elvet* alkalmazzák, s mivel a szakszeminárium-vezető mindegyik disszertációt előolvassa, el nem fogadott dolgozat csak elvétele akad.

Minden félév elején a hallgatók kérdőívek segítségével véleményezik az előző félévben tanult tantárgyak oktatóit és a kurzusok hasznosságát. A hallgatói véleményekre az oktatásszervezés érzékenyen reagál. Az oktatók hallgatói értékelésének eredményéről viszont a legtöbben nem kapnak megfelelő tájékoztatást, közöttük a hallgatók sem.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

36 oktatónak van tudományos fokozata, közülük egy fő az MTA doktora. A doktori cselekmények ösztönzésének köszönhetően jelenleg 32 fő vesz részt PhD képzésben.

Az oktatók, gazdasági tanárok, informatika-tanárok kiválasztásánál figyelembe veszik a kar célját, a gyakorlatorientált képzés fenntartását. Az oktatók besorolásánál a BGF *Foglalkoztatási Követelményrendszere* irányadó. Az oktatói követelményrendszer tartalmazza a publikációs kötelezettséget. A munkatársi elégedettséget évente mérik. Az intézményi kérdőívet használják, amelynek az összeállításában a kari *Minőségbiztosítási és Értékelési Bizottság* tagjai is részt vettek. Az ötfokú skálán az összesített eredmény 2011-ben 3,92 volt; ebből a munkatársak 4,01-re értékelték a kar alkalmazkodási képességét a változó körülményekhez.

Az oktatók tananyagfejlesztési tevékenysége eredményes, a könyvelési elemzés, ellenőrzés, számvitel témakörében számos saját fejlesztésű tananyag a szakma alaptankönyve.

Kevésbé volt sikeres az oktatói átlagéletkor pozitív elmozdulására irányuló törekvés a karon, a 107 teljes munkaidős oktató közel fele 55 évesnél idősebb.

A kar oktatói különféle tisztségeket vállalva széleskörű külső kapcsolatokkal rendelkeznek társadalmi és szakmai szervezetekben, mint például az MTA szakbizottságai, *ISACA Informatikai Ellenőrök Nemzetközi Szervezete*, *Magyar Könyvvizsgálói Kamara*, *Országos Számviteli Bizottság*, *Magyar Számviteli Szakemberek Egyesülete*, *Számviteli Standard Bizottság*, *Magyar Közgazdasági Társaság*, *Magyar Statisztikai Társaság*, *Magyar Jogász Egylet*, *Közgazdasági Szemle* stb. A rangos szakmai szervezetekkel létesített kapcsolatrendszer kölcsönhatással jár mind az oktatói minőség, mind a kar ismertsége és elismertsége tekintetében.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A szaknyelvi ismeretek erősítését, készségszintű alkalmazását támogatja a karnak az a gyakorlata, hogy a magyar nyelvű képzésre bejelentkezett hallgatók szakmai ösztöndíj-pályázat keretében részt vehetnek az angol nyelvű csoportok kurzusain. Az oktatott tantárgyak döntő többségéhez saját oktatók által írt tankönyvek, jegyzetek, előadásvázlatok és feladatgyűjtemények állnak rendelkezésre. Társfinanszírozású pályázatból az elmúlt években újabb tantermek, nyelvi terem, PC terem kerültek kialakításra. A kar számítástechnikai eszköz-ellátottsága jó, a hallgatók 14 gépteremben összesen 379 db. korszerű P4 számítógép konfigurációt használhatnak LCD monitorral. Megépült egy 500 személyt befogadó nagyelőadó, amely nagyobb ünnepek lebonyolítására, kulturális célra is használható. A tantermek a legkorszerűbb oktatási segédeszközökkel felszereltek.

A hallgatók kollégiumi elhelyezésére egy 393 férőhelyes kollégiumi épület szolgál. A kar minden évben nagy figyelmet fordít a kollégium megóvására, teljesítőképessége színvonalának fenntartására. A karon a diákok étkeztetésére konyhai és éttermi szolgáltatás, valamint több büfé áll rendelkezésre. Az elmúlt években bővült a konyhai kapacitás, az internetes elérhetőség, illetve egy többfunkciós közösségi tér is átadásra került, melyek hozzájárultak a hallgatói szolgáltatások színvonalának emeléséhez.

3.6. Belső információs rendszer

A karon hatékonyan működik a vezetői információk személyes továbbításának rendszere (heti vezetői értekezletek, a tanszéki értekezletek, összdolgozói értekezletek). A vezetői jellegű információk áramlását (a minőségértékelés során feldolgozott információkon túl) az intézményi szinten fejlesztés alatt álló *Vezetői Információs Rendszer*, és a *Diplomás Pályakövetési Rendszer* segíti, e megoldások biztos implementációját követően. A hallgatók felé irányuló kommunikáció főbb eszközei a Neptun rendszer, a honlap, illetve a PSZF-online. A munkaerőpiaci szereplőkkel az elengedhetetlen személyes kapcsolattartást jól kiegészítik az intézményi szinten működtetett *Szakmai Tanácsadói Testületek*, valamint a karon fenntartott partner-kapcsolattartási rendszer.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása, honlap

A kar által kínált oktatási programok, kimenetek, szerezhető végzettségek legfontosabb kommunikációs helyszíne a kar (és a főiskola) honlapja, mely e fentiekben túl részletes információkat tartalmaz az oktatási, tanulási teljesítmények értékeléséről is. Mindezeket a kar az általa szervezett kiállítások, nyílt napok, „road show” eszközével egészíti ki, közvetlen információkat nyújtva a jelentkezők számára.

4. C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók

C-SWOT elemzésükben helyesen látják a kar fő *erősségeiként* például a képzés gyakorlatiasságát, igazodását a piaci igényekhez, rugalmasságát, a munkaerőpiaci elismertséget, a kar dolgozóinak lojalitását.

Jól mérik fel a *gyengeségeket* – alacsony minősítettségi arány, kedvezőtlen oktatói korfa – és a külső körülmények kiszámíthatatlanságából adódó fő *veszélyeket*.

A *lehetőségek* között szereplő tervezett lépések, intézkedések a kar jövője tervezésének megfelelő eszközei lehetnek.

III. Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások a kar számára

- A nemzetközi együttműködési lehetőségek bővítése érdekében teremtsék meg a feltételeket a *pénzügy* mesterszakon angol nyelvű képzés bevezetésére.
- A tananyagok, előadásvázlatok és szemináriumi feladatok folyamatosan legyenek naprakészek, aktuálisak, a feladatmegoldások egységesek és egymás által ellenőrzöttek.

- A könyvtár angol nyelvű szakirodalma bővítendő.
- Törekedjenek a tanszékeken a zsúfoltság csökkentését célzó átszervezésekre.
- Keressenek nagyobb aktivitási és ösztönzési módokat a tehetséggondozásra (tanulmányi versenyek, TDK mozgalom, demonstrátori rendszer).
- A minőségbiztosítási rendszer tovább tudatosan építendő, stabilizálandó.
- A lemorzsolódás a jövőben kiemelt figyelmet igényel, annak mértéke már ma is jelentősen meghaladja az átlagos mértéket.
- Egyes alacsony hallgatói teljesítmény-mutatók, magas ismétlővizsga-számok, legfőképpen a képzési idő nagyarányú (közel 80%) kitolódása stb. feltétlenül átgondolást és a javulást hozó lépések megtételét igénylik!

FÜGGELÉK

A Budapesti Gazdasági Főiskola által folytatott képzések a 2011/2012-es tanévben

(Az intézmény által megadott adatok alapján)

Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

képzési terület: gazdaságtudományok, informatika

alapképzések (BA)

gazdálkodási és menedzsment (N, L, T)

penzügy és számvitel (N, L, T)

gazdaságinformatikus (N)

közszolgálati (N, L; ; 2012. szeptembertől)

mesterképzés (MA)

penzügy (L)

szakirányú továbbképzések

controlling szakközgazdász

vállalkozások pénzügyei

mérnök-közgazdász

felsőfokú szakképzések

banki szakügyintéző, pénzügyi szakügyintéző, idegenforgalmi szakmenedzser, web-programozó

Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

képzési területek: gazdaságtudományok, pedagógusképzés;
2012. szeptembertől: bölcsészettudományi

alapképzések (BA)

kereskedelem és marketing (N, T)

turizmus-vendéglátás Budapest (N, T) Nyitra, Székelyudvarhely (L)

üzleti szakoktató (N, L)

andragógia (N; 2012. szeptembertől)

mesterképzés (MA)

turizmus-menedzsment (N, L)

tanári szakképzettségek (N, L)

közgazdásztanár - kereskedelem és marketing, közgazdásztanár - turizmus-vendéglátás

szakirányú továbbképzések

protokoll és rendezvényszervező

szaknyelvpedagógia

szolgáltatások kommunikációs információs rendszere

turizmus-szálloda vállalalkozási

vevőkapcsolat-menedzsment

áruismeret és fogyasztóvédelem

befektetés menedzsment

borturizmus

egészségturizmus

térségi turizmus

vállalati (szervezeti) kommunikáció

vállalkozás és marketing

turizmus desztináció menedzsment

felsőfokú szakképzések

Európai Uniósi üzleti szakügyintéző, idegenforgalmi szakmenedzser, kereskedelmi szakmenedzser, kis- és középvállalkozási menedzser, reklámszervező szakmenedzser, vendéglátó szakmenedzser, web-programozó

Külkereskedelmi Kar

képzési területek: gazdaságtudományok, társadalomtudomány

alapképzések (BA)

nemzetközi gazdálkodási (N, L)
kereskedelem és marketing (N, L)
kommunikáció és médiatudomány (N, L)
nemzetközi tanulmányok (N, L; ; 2012. szeptembertől)

mesterképzések (MA)

marketing (N, L)
nemzetközi tanulmányok Budapest (N, L) Kolozsvár (N, L)

szakirányú továbbképzések

export-import menedzsment
logisztika és szállítmányozás
Total Quality Management (TQM)
szakdiplomácia és EU kapcsolatok
alkalmazott marketing
marketingtervező
piackutató
reklám
elektronikus üzleti menedzsment
bormarketing
élelmiszermarketing
PR és szóvivő
társadalomtudományi és gazdasági szakfordító és tolmács
civil szervezetek kommunikációja és menedzsmentje
ázsiai interkulturális menedzsment
nemzetközi szervezetek kommunikációja

felsőfokú szakképzések

gazdasági idegen nyelvű menedzser, titkárságvezető, külgazdasági üzletkötő, reklámszervező
szakmenedzser, nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző, idegen nyelvi
kommunikátor, intézményi kommunikátor

Pénzügyi és Számviteli Kar

képzési területek: gazdaságtudományok, informatika

alapképzések (BA)

gazdálkodási és menedzsment (N, T)
pénzügy és számvitel (N, L, T)
emberi erőforrások (N)
gazdaságinformatikus (N)

mesterképzések (MA)

pénzügy (N, L)
számvitel (N, L)

szakirányú továbbképzések

államháztartási gazdálkodási szaktanácsadó
államháztartási szakokleveles jogász
Business Coach
controlling szakközgazdász
Európai Unió projekttervező és finanszírozási tanácsadó
mérnök-közgazdász
pénzügyintézeti kockázatelemző szakközgazdász

pénzügy-, adó-, illeték-, vám-szaktanácsadó
pénzügy-vállalkozás EU pénzügyek
pénzügyi controller és tanácsadó szakközgazdász
üzleti és HR menedzser
vállalkozásgazdálkodási menedzser
vállalkozások pénzügyei szaktanácsadó
vállalkozások számvitele szaktanácsadó

felsőfokú szakképzések

adóigazgatási szakügyintéző, banki szakügyintéző, pénzügyi szakügyintéző, számviteli
szakügyintéző, gazdálkodási menedzserasszisztens, értékpapírpiazi szakügyintéző, költségvetés-
gazdálkodási szakügyintéző, projektmenedzser-asszisztens, idegenforgalmi szakmenedzser, web-
programozó

*****

A Látogató Bizottság tagjai:

Elnök: **Király Júlia** CSc, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, a BCE címzetes egyetemi tanára
Tagok:

Karsai Judit CSc, az MTA Közgazdaságtudományi Intézet tudományos főmunkatársa

Kornai Gábor, az AAM Zrt. elnöke, a PTE tiszteletbeli egyetemi docense

Lukács János CSc, a BCE tanszékvezető egyetemi docense

Vilmányi Márton PhD, a SzTE Stratégiai és Minőségfejlesztési Igazgatóság vezetője

Nemes László *HÖÖK delegált*, ELTE

A látogatás MAB referense: Négyesi Judit

A látogatások időpontjai:

A zalaegerszegi telephelyen: **2012. március 29.**

A budapesti szervezeti egységekben: **2012. április 2-4.**